

UNIVERSITY OF
NORDLAND

INTERNATIONAL
FOUNDATION
for SOCIAL ADAPTATION

Українцям про НОРВЕГІЮ

НАЙВАЖЛИВІШЕ І НАЙЦІКАВІШЕ

Українцям про Норвегію

Найважливіше і найцікавіше

Книгу видано за сприяння міжнародного проекту із соціальної адаптації військовослужбовців та членів їх сімей «Україна – Норвегія» за фінансової підтримки Міністерства закордонних справ Королівства Норвегія і Міжнародного фонду соціальної адаптації.

Київ 2015

Передмова

Дана книга видається в рамках спільного проекту з соціальної адаптації військово-службовців та членів їх сімей «Україна – Норвегія». Мета видання – ознайомити учасників та партнерів проекту з ключовими аспектами життя, праці та культури Норвегії.

Сьогодні Норвегія – одна з найкращих у світі держав за рівнем соціального захисту і добробуту своїх громадян. Це країна з унікальною і неймовірно красивою природою, багатими культурними особливостями, вона має одну з найбільш шанованих систем освіти у світі. Між Норвегією та Україною існує багато відмінностей, однак чимало й того, що об'єднує наші історії та культури. Стосунки між країнами з моменту здобуття Україною незалежності постійно розвиваються і поглиблюються, охоплюючи все більше галузей. Це стосується і соціальних проєктів. Протягом одинадцяти років уряд Норвегії фінансує даний проєкт, а Університет Нурланда бере активну участь у його виконанні.

Усе більше українців цікавляться Норвегією як країною для туризму. Якщо кілька років тому це був досить рідкісний туристичний напрям для наших співгромадян, то зараз ситуація змінюється і з кожним роком попит стрімко зростає на тлі загального підвищення популярності країн європейського напрямку для проведення відпусток, канікул, вихідних та ін.

У цій книзі ви знайдете багато корисної та цікавої інформації, а також слушні поради від корінних норвежців.

Preface

This book is published within the framework of a joint project for social adaptation of military personnel of the Armed Forces of Ukraine and their family members "Ukraine – Norway." The main goal of the book is to familiarize participants and project partners with key aspects of life, work and culture of Norway.

Norway is one of the world's most prosperous countries in terms of social security and welfare of its citizens. Also, it's a country with a unique and incredibly beautiful nature and its cultural peculiarities. Norway has one of the most respected educational systems in the world. Our countries differ in many ways, though there is also something that unites our history and culture. Relations between the two countries since Ukraine's independence have been constantly evolving and reviving covering more areas. This also applies to social projects. For eleven years the Norwegian government has been fully funding and the University of Nordland has been actively involved in the implementation of the project "Ukraine-Norway".

The number of Ukrainians interested in Norway as a tourist destination has been constantly growing. A few years ago it was quite a rare tourist destination for our citizens, but now the situation is changing rapidly and the demand is increasing every year, with the overall increase in popularity of European countries to spend holidays, weekends, etc. In this book you will find a lot of useful and interesting information, including some sound advice from the native Norwegians.

Фрудо Меллемвік

Директор Центру ділового співробітництва у північних регіонах, Вища школа бізнесу у м.Будо, Університет Нурланда:

“Норвегія – країна миру. У нас мала кількість населення, тому мир для нас надзвичайно важливий. Ми маємо надзвичайно сильних сусідів. Відтак Норвегії завжди вдавалося втримати баланс та знайти правильні рішення щодо миру. Можливо, це слугувало причиною того, що одну з Нобелівських премій вручають саме у Норвегії – премію миру, усі інші нагородження відбуваються у Швеції. Велика частина Норвегії знаходиться за полярним колом, відтак нам завжди

потрібно виживати у складних погодних умовах та допомагати один одному, ловити разом рибу у фіордах. Норвегії досить часто загрожували наші сусіди. Таким чином формувався наш національний дух. Людям півночі завжди доводилося виживати в суворих зимах та годувати свою сім'ю, відтак ми, напевно, жорсткіші. Клімат півдня помірніший, відтак і характер людей м'якший. Ми дуже раді співпрацювати з Україною.”

Бьорн Олсен

Декан Вищої школи бізнесу у м. Будо, Університет Нурланда:

“Норвегія має великий рівень продуктивності. Його ще називають нашим Х-фактором. Це зумовлене тим, що ми маємо егалітарне суспільство, в якому роль начальника дуже символічна, адже він не є єдиною людиною, яка приймає рішення. Люди самі вирішують, що їм

робити. Норвегія – це також країна, громадяни якої люблять мир. Наша країна завжди була духовно єдиною. Ще 1000 років тому король Гаральд (якого називали «довговолосим») сказав, що не стригтиме волосся, допоки Норвегія не стане єдиною державою”.

Зміст

Передмова	4
Коротка довідка	8
Політика та економіка	12
Соціальне забезпечення та заробітна плата	17
Податки в Норвегії	17
Проживання в Норвегії	18
Бізнес у Норвегії	19
Культура	24
Національний менталітет	26
Діловий етикет	28
Освіта	29
Шкільна освіта	30
Старша школа	31
Професійна освіта	32
Вища освіта	33
Вступ до вищих навчальних закладів	34
Післядипломна освіта	34
Університет Нурланда	35
Географія, пам'ятки, природа	38
Географія	38
Природа	39
Клімат	41
Визначні місця	43
Провінція Нурланд	48
Норвезці про Норвегію	50
Представники Університету Нурланд – партнери Проекту “Україна – Норвегія”	53
Стосунки України та Норвегії	55

Коротка довідка

Назва країни:

Королівство Норвегія, Норвегія (букмол – “Kongeriket Norge”, нюношк – “Kongeriket Noreg”). Назва країни походить від давньоскандинавського слова “Norðrvegr” – «шлях на північ».

Розташування:

Держава розташована в Північній Європі, в західній частині Скандинавського півострова і на величезній кількості прилеглих до нього дрібних островів, а також архіпелазі Шпіцберген (Свальбард), островах Ян-Маєн і Ведмежий у Північному Льодовитому океані. Заморською територією Норвегії є острів Буве в південній частині Атлантичного океану. Також Норвегія претендує на території в Антарктиці, які потрапили під дію конвенції 1961 року – Острів Петра I і Землю Королеви Мод.

Материкова частина Норвегії розташована між 57 ° і 72 ° північної широти і 4 ° і 31 ° східної довготи. Її територія тягнеться вузькою смугою (найширша частина – менше 420 км) уздовж північно-західного узбережжя Скандинавського півострова. До неї входять острови, острівці і скелі, що знаходяться в прилеглих територіальних водах.

Зі сходу й південного сходу Норвегія межує зі Швецією (протяжність 1630 км), Фінляндією (736 км) і Росією (196 км). З північного заходу її омиває Норвезьке море, з північного сходу – Баренцове, а з півдня – Північне море. Довжина берегової лінії складає 25 148 км.

Населення:

Чисельність населення Норвегії становить близько 5 мільйонів осіб, це одна з найменш населених країн Європи. Щільність населення складає 16 чол. / км². Однак розміщення населення вкрай нерівномірне. Понад 1/5 населення зосереджено на півдні Норвегії, на вузькій прибережній смузі навколо Осло-фіорда (1/2) і Тронхеймс-фіорда. Більше 80% населення зосереджено в Південній, Західній і Східній Норвегії, причому в останній – майже половина. Міське населення – 78%, у тому числі понад 1/5 – у столичній агломерації. Під міською місцевістю розуміються такі поселення, які мають чисельність понад 200 людей і складаються з будинків, віддалених один від одного на відстань, що не перевищує 50 метрів. У районі Осло-фіорда зосереджено приблизно третину населення країни, тому це регіон з найбільшою його щільністю – 1404 осіб. / км², причому у власне міській агломерації Осло проживає 906 681 осіб.

Статеві-вікова структура:

У Норвегії переважає працездатне населення віком від 16 до 67 років. Піраміда відображає не тільки збільшення тривалості життя, а й підвищення народжуваності. Кількісна перевага

чоловіків невелика і змінюється переважанням жінок з 55-59 років. Даний фактор характерний для ряду північних держав.

Етнічний склад:

90% етнічного складу є норвезці. Найбільшою національною меншиною є араби (кілька сотень тисяч осіб). Також в Норвегії проживають саами (близько 40 тисяч осіб), квени (норвезькі фіни), поляки, шведи, росіяни, роми та ін.

Мови:

Офіційна мова – норвезька. У ряді комун Тромса і Фіннмарк рівний з ним статус має саамська. Класична літературна норвезька мова – букмол (норв. Bokmål – «книжна мова»), або ріксмол (норв. Riksmål – «державна мова»). Вона утворилася на основі данської мови під час панування Данії над Норвегією (1397-1814). У кінці XIX століття на протигагу букмол на основі сільських норвезьких діалектів з домішкою середньовічної давньонорвезької мови була створена нова літературна мова – ланнсмол (landsmål – «мова країни» або «сільська мова»), або нюношк (nynorsk – «новонорвезька»). Ланнсмол отримав формальне визнання в XIX столітті. Її творцем був лінгвіст Івар Осен. І букмол, і нюношк вважаються рівноправними літературними мовами, але перша є більш поширеною, нею користуються близько 85-90% жителів Норвегії. Нюношк найбільш поширена в Вестланні, де проживають близько 87% її носіїв, і широко використовується в сільських районах. У першій половині XX століття офіційно проводилася «політика збли-

парламенту – Стортингу, до складу якого входять 169 депутатів. Крім основного парламенту існує і Саметінг – вищий орган народності саамів, в який також проводяться вибори. Основними завданнями Стортингу є вже згаданий попередньо контроль над роботою

ження» (норв. *Tilnærmingspolitikken*) нюношк і букмол з метою створення в перспективі «загальнонорвезьку норму» («самношк», норв. *samnsk*), проте в 1966 році від цієї політики відмовилися.

Державний устрій:

Норвегія – унітарна держава, заснована на принципах конституційної монархії і парламентської демократії. Король – Гаральд V, прем'єр-міністр – Ерна Солберг. Норвегія поділяється на 19 фюльке (губерній), які об'єднуються в 5 основних неофіційних регіонів.

Столиця Норвегії та резиденція уряду – Осло.

Норвегія входить до Скандинавського паспортного союзу і пов'язана з Шенгенською діяльністю ЄС.

Починаючи з 2009 року, Норвегія очолює список країн за Індексом людського розвитку.

У країні діє конституція 1814 року з низкою доповнень, здійснених вимогами часу та розвитком країни. Король є главою держави і виконавчої влади, з 1991 року ним є Гаральд V. Вищим законодавчим органом країни є двопалатний парламент – Стортинг. За основним законом країни Норвегія проголошувалася «вільною, незалежною і неподільною державою», яка має «монархічну, обмежену і спадкову форму правління», причому спочатку король мав дуже широкі повноваження, які поступово зменшувалися разом із реформами конституції.

Вища законодавча влада в країні належить

уряду, прийняття бюджету і видання законів. Для полегшення організації роботи депутати об'єднуються у фракції, членство в яких не є обов'язковим, що є одним із проявів відсутності імперативного мандата.

Стортинг обирається раз на чотири роки шляхом загального демократичного таємного голосування за пропорційною виборчою системою. Парламент ділиться на дві палати – верхню і нижню, лагтінга і одельстинга, але на практиці цей поділ став звичайною формальністю. Його було скасовано 20 лютого 2007, щоб перестати діяти з наступного складу Стортингу після виборів 2009 року. Виконавча влада в країні належить Уряду. Глава Уряду – прем'єр-міністр, яким стає лідер партії, що перемогла на виборах до парламенту. З 2013 року посаду прем'єр-міністра обіймає Ерна Солберг.

Норвегія є членом НАТО, причому, однією з країн-ініціаторів Альянсу. В даний час пост Генерального секретаря НАТО займає Єнс Столтенберг, колишній прем'єр-міністр Норвегії.

ВАЖЛИВО !

Більшість людей відносить Норвегію до Європи. Географічно це абсолютно правильно. Однак, слід зазначити, що Норвегія - не є членом Євросоюзу. При цьому країна повністю дотримується законів, стандартів та економічних вимог ЄС, ефективно взаємодіючи з ним, і входить до зони Шенген.

Близько третини всіх норвезьких законів і нормативних актів так чи інакше пов'язані з загальноєвропейським законодавством, також до 70 відсотків норвезьких муніципальних за-

конів і правил повинні відповідати критеріям Брюсселя, розробленим, треба відзначити, без участі норвезьких політиків, – говорить голова Європейського руху Норвегії політолог Ян Ерік Гріндхейм.

На даний момент більше 70 відсотків норвезців не хочуть бачити свою країну частиною Європейського союзу. Такі дані останніх опитувань громадської думки, проведених на замовлення норвезьких газет Nationen і Klassekampen.

- Соціологічні дослідження стабільно показують, що можливість вступу до ЄС залишається

чисто гіпотетичною ідеєю для норвезців. Однак парадокс в тому, що сьогодні саме Євросоюз більшою мірою визначає політику норвезької держави, – говорить голова організації «Ні ЄС» Хемінг Олауссен.

Але сформований статус-кво не завжди приносить Норвегії користь. Так, будучи учасницею Європейської економічної зони, країна зобов'язана виконувати директиви Євросоюзу в галузі торгівлі та соціальної політики, але при цьому, не володіючи членством в ЄС, норвезці не можуть впливати на процес прийняття рішень брюссельськими чиновниками. І хоча багато аналітиків вважають, що неучасть Норвегії в ЄС сприяє збереженню власного обличчя та інтересів на міжнародній арені, проте в експертній доповіді, підготовленій на замовлення норвезького уряду, зазначається, що з роками країна все більше поступається вимогам, що висуваються Брюсселем.

Консервативний уряд на чолі з прем'єром Ерноу Солберг, що прийшов до влади у 2013 році, ставить перед собою завдання збільшити вплив Норвегії щодо питань європейської політики, в тому числі і шляхом перегляду нинішніх домовленостей з ЄС.

Правова система:

Вища судова інстанція – Верховний суд Норвегії (норв. Norges Høyesterett), заснований в 1815 році, складається з двадцяти суддів, суди апеляційної інстанції (норв. Lagmannsrett), суди першої інстанції – суди тінгів (Tingrett), до 2002 року – повітові суди (Herredsrett) та місцеві суди (Byrett), суд у справах імпічменту – державний суд (Riksrett).

Збройні сили:

Збройні сили Норвегії (Norges Forsvar) складаються з наступних видів військ:

- Сухопутні війська
- Військово-повітряні сили
- Військово-морські сили
- Сили територіальної оборони

Політика та економіка

Норвегія з населенням у майже 5 млн. людей займає територію близько 323 тис. кв. км., що дорівнює розміру сімох країн, наприклад, таких як Естонія. Багато в чому Норвегія є унікальною. Це країна, де ніхто не їздить з охороною, немає корупції, олігархів. Король, який призначає і звільняє міністрів, а в уряді їх 7, і один Прем'єр-міністр, надає усім бажаним для відвідування парк, що розташований перед королівським палацом в Осло. Відділяє короля від звичайних громадян символічна межа у вигляді прозорої сітки, за якою – невеличке місце для особистих прогулянок.

Норвезці керуються почуттям рівності та дотримуються її у всьому.

Ще Генрик Ібсен писав, що «норвезці – інтраверти. У нас кожна друга людина – філософ». Однак інтравертні відлюдники-норвезці швидко пізнали та прийняли правила, що їх диктує глобалізація, коли розпочали видобування у власній країні нафти.

Норвезці люблять і оберігають свою монархію. Доросле населення, у порівнянні з молоддю, особливо пишається тим, що зберегло королівську сім'ю.

Пригадаймо, що ще на початку XX століття Норвегія була «риболовецькою провінцією» з розвиненим суднобудуванням, яке досягло високого технологічного рівня. Відкриття в грудні 1969 року першого нафтового родовища «Екофіск» дало нові обрії для країни.

У Норвегії нафта оголошена надбанням народу, як і всі інші природні ресурси країни.

Гроші від нафтових доходів використовуються на соціальні програми і Фонд загального благоденства (National Welfare Fund).

Поступово Норвегія перетворилася на одну з найбагатших країн світу, де ВВП на душу населення приблизно 100 000 тис. доларів. За 30 років дохід Норвегії склав 454,5 млрд.доларів.

Сьогодні нафтогазова промисловість дає 20% ВВП Норвегії. При цьому тільки 4% від цих дохо-

дів йде напряму до бюджету країни. У Північному і Норвезькому морях експлуатується 60 родовищ нафти і газу, і на черзі ще 136.

Частка доходів від експорту нафти і газу у загальних від експорту доходів становить 45%.

На особистий рахунок кожного норвежця надходять відрахування від одержаного прибутку нафтових доходів. На сьогодні ці відрахування становлять понад 100 000 доларів на кожного норвежця. На кожну дитину при народженні відкривається рахунок у банку, куди надходить не менше 3 тис. доларів доходів від податку на прибуток.

Багато норвежців, працюючи за фахом, займаються рибальством або мають сімейну ферму.

Сільське господарство є в Норвегії високорозвиненим і орієнтоване на забезпечення внутрішніх потреб країни в продуктах харчування за рахунок сімейних ферм.

Його основу складає тваринництво, яке цілком покриває потребу населення країни в м'ясі та молочних продуктах.

Основна частка овочів і фруктів вирощується в такій кількості, що навіть дозволяє експортувати черешню і полуницю до Західної Європи (і це при тому, що 200 000 фермерських господарств обробляє 3% землі).

З метою збалансування коливань доходів від продажу нафти і газу, а головне – для фінансування зростаючих витрат з виплати пенсій по досягненню віку та інвалідності, в Норвегії було створено Державний нафтовий фонд (NGPF).

Компенсуючи зниження запасів нафти і газу фінансовою активністю NGPF,

уряд знижує залежність економіки країни від експорту сировини. Державний нафтовий фонд Норвегії функціонує у довгостроковому плані як ощадний фонд, а в короткостроковому – як стабілізаційний.

Відрахування до Нафтового фонду здійснюються за наявності високого матеріального рівня населення та надання державою своїм громадянам великих соціальних благ, адже норвежці переконані, що перш ніж піклуватися про майбутні покоління, необхідно створити гідні умови сучасним.

За словами Мартіна Сканка, «нафта – це підсилювач. Якщо її додати в економіку, де все добре працює і є демократичні інститути, то все стане ще краще». За його даними, у 1995 році проводилося соціологічне дослідження, яке показало, що чим більше в країні нафти, тим бідніші громадяни цієї країни. Прокляття ресурсів. Однак існують винятки – Канада і Норвегія.

Чому? У чому помилки інших країн? За словами Мартіна Сканка, країни витрачають більше, ніж можуть собі дозволити, забуваючи, що ресурси є вичерпними.

Друга помилка – погані інвестиції. Часто гроші вкладаються не у те, що приносить прибуток. Наприклад, уряд Норвегії не вкладає кошти в економіку своєї країни, щоб не «перегріти» її і не зміцнити власну валюту.

По-третє, влада країн або мало, або зовсім не приділяє уваги громадянським інститутам, ринку праці. В результаті цінність робочої сили дуже мала. Мартін говорить, що «сьогодні всі запаси норвезької нафти і газу оцінюються тільки в 4% від загального запасу наших багатств. Ще 11% – це вся нерухомість, автомобілі та техніка. А найбільша частка – 81% – це люди, це робоча сила. У довгостроковій перспективі цей 81% набагато важливіший для нашої країни, ніж нафта. Тому завжди потрібно тримати в пріоритеті освіту, а також медицину й інші галузі, супутні складові гідного життя і розвитку нашого суспільства».

По-четверте, країни погано управляють доходами. Держави, за словами Мартіна, монополізують доходи від нафти та інших природних ресурсів, населення залежить від урядів і не може впливати на їхні рішення. Успіх Норвегії в тому, що нафта в країні з'явилася набагато пізніше, ніж демократія. Відтак, великі гроші управлялися і розподілялися зрілим громадянським суспільством.

У Норвегії всі доходи надходять до бюджету, потім приймається рішення щодо переведення частини коштів на рахунок, причому тільки в тому випадку, якщо бюджет держави зводиться з профіцитом (економічне поняття, яке означає, що дохідна частина бюджету перевищує видаткову частину бюджету) сума відрахувань щорічно визначається в процесі затвердження бюджету парламентом. Максимальне річне перерахування коштів бюджету досягає 6% ВВП.

Формально норвезький Державний нафтовий фонд є рахунком у норвезьких кронах у банку Norges Bank Investment Management (NBIM), що належить уряду країни.

Завдячуючи більш ніж 300 млрд. доларів у Фонді Добробуту Норвегії, річному економічному росту, що становить 3% і бюджетному 11 %-ому профіциту, Норвегія найменше з-поміж європейських країн відчула наслідки кризи.

Те, що Норвегію практично не торкнулася найважча з часів Великої Депресії криза, почасті пояснюється її особливою моделлю економічного розвитку, в основі якого – головна роль в економіці країни належить державі.

Саме державні структури контролюють паливно-енергетичний комплекс, який зробив Норвегію найбільш процвітаючою країною.

Норвезці переконані в тому, що нафта, газ та інші природні ресурси – це не надбання окремих осіб, надто окремих компаній, а всього суспільства, і від їх розумного використання залежить майбутнє країни.

Це проявляється в тому, що розвідка і видобуток нафти перебуває під контролем держави, а з приватних іноземних компаній беруться величезні відсотки (80%) у дохід держави.

Займаючи третє місце у світі з експорту нафти (після Саудівської Аравії і Росії), Норвегія сьогодні є потужною нафтовою державою та сьомим виробником нафти в світі.

Як управляють грошима, отриманими від нафти і газу, в Королівстві Норвегія

У 1990 році в Норвегії був створений Фонд майбутніх поколінь, завдання якого – зберегти і примножити кошти, які буквально звалилися на Норвегію від видобутку нафти. Отже, десять років великої нафти – і Норвегія стала процвітаючою країною. Настільки процвітаючою, що в 1990 році вирішено організувати спеціальний Нафтовий фонд, куди почали перераховуватися нафтові доходи.

Формула успіху, на думку багатьох норвезьких та зарубіжних експертів, полягає в тому, що фонд «віддає» своїй батьківщині лише 4% коштів – це приблизно його річний прибуток. Решта розміщується в зарубіжних цінних паперах, щоб уникнути перегріву економіки і зберегти її конкурентоспроможність. Однак навіть 4% вистачає, щоб підтримувати високий рівень життя у країні.

Формальний власник фонду – міністерство фінансів, а реальний розпорядник – Інвестиційне управління Банку Норвегії. Істотна відмінність від ідеї Стейгума, однак, криється в прийнятому 13 років тому правилі витрачання: політики не стали розглядати доходи і саму нафту як єдиний капітал. У результаті фонд функціонує за наступною схемою: державна частина прибутку від видобутку нафти і газу накопичується у фонді й інвестується в іноземні цінні папери. Уряд не може витрачати основний капітал фонду й відправляє до держбюджету тільки необхідну частину щорічного прибутку. У 2001 році був встановлений (рекомендаційний) максимум витрат – це сума, що дорівнює 4-відсотковому прибутку. Насправді цей максимум не раз перевищувався, оскільки прибуток зашкалював. З 2006 року фонд перейменовано в «Державний пенсійний фонд – Закордон», але насправді пенсійним фондом наразі не є. Реальний і обов'язковий для

громадян пенсійний фонд, т. зв. «Державний пенсійний фонд – Норвегія», інвестується всередині Скандинавії, переважно в Норвегії, у той час як нафтовий фонд є своєрідним «фондом майбутніх поколінь», що буде допомо-

Якщо вчора король Гаральд V лежав у палаті лікарні, то сьогодні там знаходиться простий робітник. Зазначимо, що рішення призначити поліцейського чергувати біля дверей, оскільки пацієнти замучили короля автографами, далось головлікарю нелегко, адже в Норвегії усі мають право на особисту зустріч з короною особю.

гою бюджету в поствуглеводневий період.

Фонд, що істотно збільшився за десятиліття, норвежці раніше не вважали достатньо впорядкованим. У 2004 році вони домоглися, щоб фонд був етично коректним, наскільки це можливо на фінансовому ринку. Етична рада при нафтовому фонді складається з п'яти членів. Вона покликана виробляти моральні принципи інвестування коштів і перевіряти зроблені інвестиції на відповідність до них. На основі цих рекомендацій міністерство фінансів може прийняти рішення про вихід з тієї чи іншої компанії. Серед іншого, норвезь-

кі нафтові кошти були виведені з таких великих корпорацій, як авіаційна корпорація «Боїнг» (за обслуговування американських міжконтинентальних балістичних ракет) і мережі супермаркетів «УолМарт» (за порушення прав трудящих). Останнім у списку вилучених компаній став «Норільський нікель» – за недостатні зусилля щодо підвищення екологічних стандартів виробництва. В даний час до складу Етичної ради входять три жінки і двоє чоловіків. Серед них – філософ, еколог, фахівець з етики та два юристи.

За результатами опитувань, більшість норвезьких громадян підтримують як саме існування нафтового фонду, так і політику накопичення коштів для майбутніх поколінь. Це знаходить відображення й на політичній арені.

У норвезького фонду майбутніх поколінь кілька джерел доходу:

- Дивіденди від 67%, частки Statoil ASA (норвезька державна нафтова компанія. Контрольний пакет акцій (70,9%) компанії належить норвезькому уряду);
- Податкові надходження від інших нафтових компаній;
- Доходи від володіння родовищами.

Усі ці надходження перераховуються в фонд незалежно від ціни на нафту.

Доходи Норвегії складаються не тільки з видобутку та продажу нафти й газу. Як сказав у своєму виступі экс-керуючий норвезьким фондом

майбутніх поколінь (нині – державний пенсійний фонд Королівства Норвегія) Мартін Сканк, тільки третина державних доходів становить продаж нафти і газу, 48% – це експорт морепродуктів, будівельних матеріалів та інших товарів, вироблених у Норвегії.

Самі норвежці зізнаються, що не знали, як управляти великими коштами. Порятунком стали громадські інститути, що працювали в країні. Створення фонду і його формат – колективне рішення норвежців, і через два десятиліття резервний фонд Норвегії стає одним з найбільших і прибуткових у світі.

До рішення створити резервний фонд приходять у тих державах, бюджет яких суттєво залежить від світових цін на сировинні товари. Окрім того, деякі країни накопичують кошти у таких фондах на майбутнє, коли надра будуть виснажені.

Після перших років нафтової ейфорії настало протверезіння. Політики й економісти заговорили про те, що країна може «захлинутися» в нафті, яка знищить усю промисловість, а трудову націю перетворить на ту, яка не бажає і розучилася працювати. Підсумком дискусій стало створення спеціального Нафтового фонду або, як він офіційно називається, «Державний пенсійний фонд – Закордон», який акумулював кошти, отримані від продажу вуглеводнів. В економіку країни надходила лише частина від їх продажу після спеціального рішення парламенту. Прибу-

Якщо поставити собі за мету, то за досить короткий час можна домогтися зустрічі з прем'єр-міністром країни. Для цього зовсім не обов'язково бути відомим олігархом, членом його партії або одногрупником зі студентської лави.

ток від нафти і газу навіть не враховується у ВВП Норвегії. Центробанк, у структуру якого входить Фонд, встановив правила керування ним, націлені на максимальне зниження ризиків. 60% коштів слід було розмішувати в облігації, що дають невисокий фіксований прибуток, але вважаються найнадійнішими цінними паперами, а 40% – в акції зарубіжних компаній, кількість яких обиралася відповідно до спеціального індексу, що враховує «вагу» тієї чи іншої компанії на біржі. Центробанк визначав навіть географію покупок.

Для збільшення Нафтового фонду кошти вкладаються в державні цінні папери розвинутих країн: 50-60% – в Європу, 20-40% – в США, 10-30% – в Азію і Океанію. Тільки за підсумками одного року дивіденди за цими цінними паперами і відсотки від вкладів перевищили 3 млрд. доларів. Доходи від діяльності нафтової й газової промисловості інвестуються в державний пенсійний фонд на благо майбутніх поколінь.

Через фонд виробляється довгострокове розміщення коштів, він є ресурсом для надійних компаній усього світу. Відкритість займає центральне місце в діяльності фонду. Кожен норвежець легко може отримати інформацію про те, в які саме іноземні акції та облігації вкладені гроші Державного пенсійного фонду.

У Норвегії діє «Етичний кодекс» щодо політики інвестування нафтового фонду, який виключає можливість інвестування в ті компанії, які порушують права людини, завдають шкоди довкіллю, а відтак суперечать основним принципам гуманізму.

Норвегія не вступила до ЄС, оскільки саме такою була воля народу, однак у країні діє Шенгенська угода, відтак кордон зі Швецією є майже непомітним, адже змінюється лише колір прапора та розмітка на дорогах.

Найдемократичніша монархія у світі поставила закон понад усе, навіть понад релігії і тради-

ції. У Норвегії беззаперечне підпорядкування закону починається з першої особи країни – короля.

Порядок і організованість є стилем життя норвежців. Усе працює чітко: громадський транспорт, швидка допомога, промисловість, сервіс (історики стверджують, що головною запорукою успіхів вікінгів у походах була організованість).

Тут немає нуворишів і олігархів, які скуповують замки і яхти по всьому світі – норвежцям цього не треба, щоб стверджувати себе, їм не властиво користолюбство.

Чотири роки поспіль ООН ставить Норвегію на перші місця у світі щодо «людського розвитку».

Традиційний робочий день норвежця триває 7,5 годин на добу: з 8 до 15.30. Адвокат отримує 400 000 крон на рік, прибиральниця 220 000 (1 крона – 2,5 грн).

Здійснюється суворий контроль держави за житловим будівництвом.

Велика частка позик надається державним житловим банком, а спорудження будівель здійснюється компаніями з кооперативною формою власності.

Враховуючи особливості клімату й рельєфу, будівництво коштує дорого. За статистикою, на житло, що складається з чотирьох кімнат площею 103,5 м.кв., припадає близько трьох осіб.

Приблизно 80,3% житлового фонду належить фізичним особам, які проживають у ньому. Вартість 3-кімнатної квартири становить 50-300 тис. доларів.

Соціальне забезпечення та заробітна плата

Соціальне забезпечення в Норвегії вражає.

Згідно з чинним законодавством, виплата «сімейних надбавок» до зарплати здійснюється з урахуванням кількості дітей.

Усі норвезці, включаючи домогосподарок, у 65 років отримують основну пенсію. Додаткова пенсія залежить від доходів і трудового стажу.

Середня тривалість життя у Норвегії становить 79-81 років.

Середній розмір пенсії відповідає заробітку.

Держава гарантує всім громадянам, включаючи домогосподарок, право на 4-тижневу оплачувану відпустку.

Сім'ї, де є діти, отримують допомогу у розмірі 1620 доларів на рік на кожну дитину аж до 17 років. Кожні 10 років усі працюючі громадяни мають право на річну відпустку для навчання з

метою підвищення кваліфікації. При цьому заробітна плата зберігається повністю.

У Норвегії найнижчий відсоток безробіття – 1% і найвищі фінансові допомоги від 800-1500 євро (при повній оплаті державою безробітним житлово-комунальних послуг, транспорту тощо).

Дотримання законів і відсутність криміналу. Цим Норвегія може пишатися. Злочинство немислимо для більшості жителів. Тільки великі торговельні мережі мають рамки-детектори крадіжки товарів на виході або камери спостереження. В інших місцях їх практично ніде немає.

Податки в Норвегії

Податки в Норвегії дуже високі. Країна має надійну систему соціального забезпечення працівників з високою ставкою податку, значно вищою, ніж у багатьох інших країнах. Мається на увазі, що більш заможні діляться з тими, чий рівень доходів нижчий, відтак усі верстви отримують рівну підтримку і соціальне забезпечення. Отже, система соціального забезпечення Норвегії є більш справедливою, ніж інші конкуруючі, зокрема, в таких країнах як Австралія, Канада й Великобританія.

Дбайливе ставлення держави відчувається й у звітності. Якщо ви отримуєте дохід, немає необхідності подавати власну форму податкової декларації, оскільки уряд робить усю паперову роботу (безкоштовно) і надсилає вам копію.

Для людини, яка не любить заповнювати податкові декларації – це відмінний сервіс. Однак, це свідчення того, що державні установи спілкуються між собою, обмінюючись вашою «особистою» інформацією. Наприклад, в Австралії це вважається втручанням у приватне життя. Як результат, в Австралії вам було би необхідно взаємодіяти із кожною державною службою окремо, щоб отримати або надати інформацію. Оскільки Норвегія є «соціалістичною» країною,

усі громадяни занесені до системи, і особиста інформація є доступною всім. Наприклад, жінці, яка народила дитину, не потрібно надавати дані до лікарні. Цю інформацію надсилає акушерка одразу після народження маляти. Окрім того, при реєстрації імені дитини дані матері і батька вже занесені до системи у відповідній формі. Доступність усієї особистої інформації про громадян для авторизованих сервісів значно полегшує життя.

Проживання в Норвегії

Проживання в Норвегії коштує дорого, оскільки суворість клімату вимагає дотримання всіх стандартів. Житлові приміщення мають подвійні скляні вікна для захисту від холоду і внутрішнє

Можна їхати цілий день центральною частиною Норвегії і не зустріти жодної поліцейської машини. А ось трактор на дорозі зі швидкістю руху 40 км на годину – цілком звична справа.

опалення. Будинки згруповані разом, щоб зменшити витрати на їх комунальне обслуговування. Двори дуже маленькі й огорожі використовуються рідко. Житла зазвичай не є надто «ошатними» (звичайно, в українському значенні слова). Ви

рідко побачите басейни, озеленення, альтанки, але це практичний спосіб життя в умовах зими з великою кількістю снігу. Іншими особливостями норвезького житла є дерев'яні панелі, маленькі вікна, невеличкі кімнати, каміни, вінілові або дерев'яні підлоги, дерев'яні конструкції, нагрівачі

під вікнами, підлога з підігрівом, відсутність стельових світильників і житловий простір зі стрімкими склепінчастими стелями. Якщо ви звикли до великих відкритих просторів, панорамних вікон і ландшафтних майданчиків, то до норвезької оселі вам доведеться звикати. Купівля будинку в Норвегії вимагає чимало коштів, і, як правило, для цього необхідно мати два джерела доходів.

У Норвегії, що завжди славилася «натуральним господарством», головним будівельним матеріалом здавна була деревина. Високі теплоізоляційні властивості деревини дозволяють побудувати якісний і теплий будинок. Норвезькі будинки своєрідні, що зумовлено складними погодними умовами. Особливу увагу в норвезькому житловому будівництві традиційно привертає дах.

Як і всі скандинавські країни, Норвегія жила і живе в гармонії з природою. Скандинави пишуться тим, що змогли при звичаїтис до природи, а не перемогти її.

Дахи в Норвегії здавна покривають дерном. Це забезпечує відмінний захист від морозів і вітрів.

Бізнес у Норвегії

Не є секретом, що капітал варто направляти в ті місця, де найсприятливіші умови для його примноження. Безумовно, Норвегія – є саме такою країною, тому й приваблює всіх світових інвесторів. Існує думка, що відкрити компанію в Норвегії вельми складно, але це зовсім не так. Потрібно мати хороший досвід ведення справ і глибокі знання для досягнення успіху.

1. Норвегія – високорозвинена, індустріальна країна, орієнтована на експорт своєї продукції в інші країни. Вона включена до списку найбагатших країн світу з високим рівнем і тривалістю життя.
2. Країна не є членом Європейського союзу (ЄС), але є державою, яка підписала угоду між країнами ЄС як учасник Європейської асоціації вільної торгівлі (EAFT).
3. До початку ведення бізнесу в Норвегії необхідно пройти реєстрацію та внести до Реєстру підприємств відповідний запис, потім отримати сертифікат про реєстрацію і тільки після цього можна приступати до ведення бізнесу. Це стосується всіх підприємств,

а також приватних підприємців з кількістю співробітників більше 5 осіб.

4. Запис до реєстру підприємств буде внесено за умови дотримання певних правил:
 - наявність документу, що засвідчує право на ведення бізнесу;
 - оригінальна назва компанії;
 - свідоцтво про реєстрацію компанії;
 - ідентифікаційний номер;
 - керівництво компанії має ідентифікаційний номер.

У Норвегії можна зареєструвати мале комерційне підприємство з різною організаційно-правовою формою правління.

Типи організаційно-правових форм для комерційних і некомерційних компаній:

Індивідуальний підприємець, фізична особа, несе повну відповідальність за діяльність бізнесу, інші вимоги **ставляться**, якщо кількість співробітників перевищує 30 осіб. Тоді підприємець повинен зареєструватися як юридична особа.

Товариство з обмеженою відповідальністю (AS). Один з учасників несе особисту відповідаль-

ність відповідно до зобов'язань, інші учасники відповідають сумою вкладу, внесеного в статутний капітал, що становить 30000 норвезьких крон.

Партнерства (ANS / DA) – об'єднання двох або більше учасників, які несуть солідарну відповідальність щодо зобов'язань діяльності підприємства в першому випадку. У другому випадку відповідальність розподіляється з урахуванням своєї частки в партнерстві.

Кооперативи – об'єднання двох і більше осіб з метою отримання прибутку від комерційної діяльності. Можуть складатися з фізичних та юридичних осіб. Відповідальність обмежена часткою в статутному капіталі. Існують мінімальні вимоги до статутного капіталу.

У Норвегії можна відкрити великі підприємства:

Акціонерні товариства. Акціонерне товариство може складатися з одного акціонера. Акціонер може бути в одній особі головою, генеральним директором і єдиним співробітником. Статутний капітал складає менше 3000000 норвезьких крон.

Відкрите акціонерне товариство «allmenaksjeselskap» (ASA) – акціонери (власники) несуть обмежену відповідальність за діяльність товариства. Акції можуть вільно продаватися на публічних торгах. Статутний капітал повинен бути не менше 1000000 норвезьких

крон. Рада директорів повинна налічувати не менше 3 осіб.

Асоціації – відкриті або закриті для широкої публіки. Об'єднання не менше двох учасників для досягнення цілей гуманітарного, соціального або іншого характеру. Асоціація повинна бути зареєстрована в реєстрі некомерційних організацій.

Фонди. Статутний капітал для фонду, в планах якого немає мети займатися комерційною діяльністю, становить не менше 100 тисяч норвезьких крон. Статутний капітал для фонду, в плани якого входить заняття комерційною діяльністю, становить не менше 200 тисяч норвезьких крон.

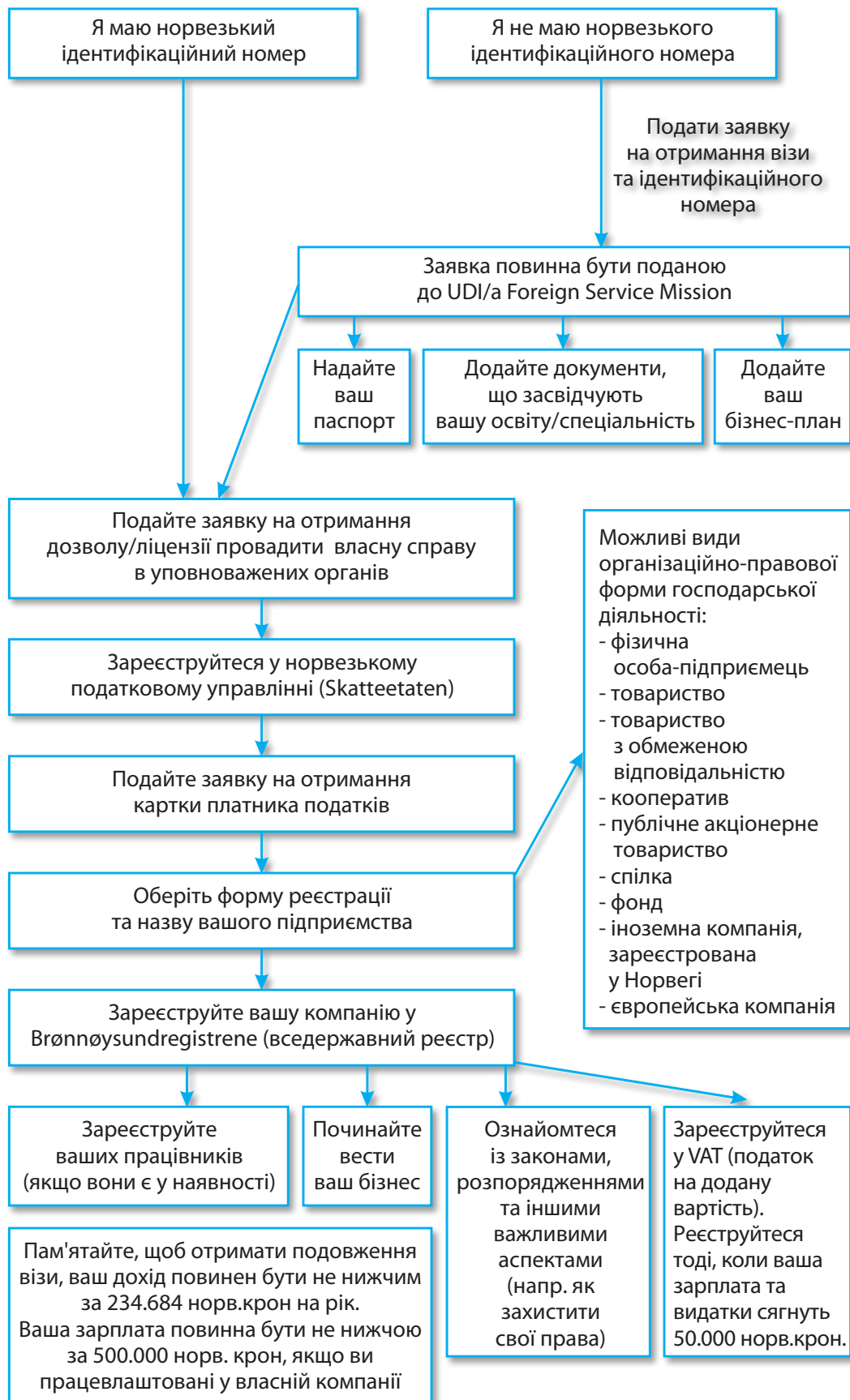
Філії (NUF) і представництва. Іноземне підприємство може створити на території Норвегії філію або дочірнє підприємство.

Європейська компанія (SE) може утворюється шляхом злиття принаймні двох акціонерних товариств, розташованих в іншій державі. Статутний капітал повинен становити не менше 120 тисяч євро. Основне підприємство може відкрити в Норвегії своє представництво.

Англійське слово Thursday (четвер) походить від імені норвезького бога грому Тора (Thor). У давнину цей день називали Thor's day.

Спрощене схематичне зображення процесу реєстрації компанії у Норвегії

Джерело: «Гід з організації бізнесу у Норвегії», Євген Віноградов, Петтер Гуллмарк, 2014
 ("Guide to doing business in Norway", 2014, Evgueni Vinogradov, Petter Gullmark)

Порівняння особливостей податкових систем Норвегії та України

Країна	Кількість платежів	Час, витрачений на підготовку, подачу документів та плату податків	Податок на прибуток	Податок на робочу силу та відрахування	Інші податки	Загальна ставка оподаткування
		Години	% торгового прибутку	% торгового прибутку	% торгового прибутку	% торгового прибутку
		2013	2013	2013	2013	2013
Норвегія	4	83	24,8	15,9	0	40,7
Україна	28	390	11,2	43,1	0,7	54,9

Джерело: «Гід з організації бізнесу у Норвегії», Євген Віноградов, Петтер Гуллмарк, 2014
 ("Guide to doing business in Norway", 2014, Evgueni Vinogradov, Petter Gullmark)

Перш ніж визначитися, в якій якості ви збираєтесь вести комерційну або некомерційну діяльність у Норвегії, необхідно все зважити, отримати повну і достовірну інформацію щодо бізнесу, який ви плануєте вести, з'ясувати, чи потрібна ліцензія на вид діяльності, ретельно вивчити ринок: конкурентів, постачальників, споживачів, ринок збуту. Тільки таким чином цілком реаль-

но створити життєздатний бізнес у Норвегії, що принесе стабільний надійний прибуток.

Згідно із законодавством Норвегії, засновником справи може бути особа віком від 18 років, яка отримала дозвіл на проживання та ідентифікаційний номер. Обов'язковим є наявність норвезької юридичної адреси (для отримання податкових звісток). Можна мати представника, який візьме на себе зобов'язання щодо сплати податків.

Для отримання додаткової інформації щодо корисних бізнес-контактів, ознайомлення зі ста-

ном справ у тій чи іншій галузі бізнесу в країні, ви можете звернутися до норвезько-української торгової палати.

Детальна інформація про торгову палату знаходиться на веб-сайті організації www.nucc.no

Статистика підприємницької активності Норвегії вражає. У країні, де проживає всього близько п'яти мільйонів осіб, щороку реєструється кілька десятків тисяч нових підприємств. Неважко здогадатися, що більшість (приблизно 60%) усіх нових фірм відкривається, щоб надавати послуги населенню. Багато підприємців займається нерухомістю і пов'язаними з цією сферою послугами. Розвинена торгівля, туризм, виробництво спортивного і мисливського спорядження.

Прибутковими вважаються підприємства з переробки риби.

Важливою перевагою для майбутнього підприємця є той факт, що кожен може звернутися до норвезького фонду промислового та регіонального розвитку й отримати кошти для відкриття бізнесу. Це справді реально, оскільки в Норвегії широко застосовуються програми підтримки та розвитку малого підприємництва. Вам лише необхідно подати до спеціального фонду бізнес-план. Коли бізнес-план буде визнаний прибутковим і вигідним, у вас є шанс отримати кошти.

Можливість іноземних інвестицій у норвезьку економіку велика. Однак є деякі обмеження щодо придбання акцій компаній, які працюють у сфері судноплавства, авіаперевезень, фінансів, енергетики. Також потрібно повідомляти Міністерство торгівлі Норвегії – у разі придбання іноземцем більше третини капіталу необхідно повідомити підприємства, у якого оборот становить понад п'ятдесят мільйонів норвезьких крон, або чисельність співробітників підприємства – більше п'ятдесяти осіб.

Культура

Норвегія прославилася у світі видатними досягненнями культури. Л. Холдберг (1684-1754) вважається батьком норвезької літератури, хоча сучасний період починається з творчості Х. Вергеланда (1808-1845). Твори письменників Б. Бйорнсона (1832-1910), Г. Ібсена (1828-1906) К. Гамсуна (1859-1952), С. Унсет (1882-1949) на початку XX століття були відомі за межами їх батьківщини і продовжують публікуватися іноземними мовами і зараз.

Норвезькі імена є серед блискучих художників (Е. Мунк), співаків (К. Флагстад), музикантів (Е. Гріг) світового рівня. Усе світове мистецтво своїм корінням сягає в народну творчість. Норвезька культура не є винятком. Фольклор норвезців вражає різноманітністю. Великою популярністю користуються казки.

Герой норвезького фольклору, троль – дуже популярний символ багатьох закладів. Незважаючи на досить бісівський зовнішній вигляд, тролі – духи природи, вони її охороняють і допомагають добрим людям.

Герой багатьох легенд – Аскеладден (норв. "Askelladen"; буквально – Попелюшка). У казках зазвичай діють сили природи – злі і добрі. Злі – це могутній господар гір троль, господина лісу і морське чудовисько Орау-ген, а добрі – це господар – захисник житла Ніссе, для якого норвезці під

час свята Юля (різдва, зимового сонцестояння) залишали на сіннику миску з фледергрет (пшенична каша з вершками та малиною). Серед чарівних способів пересування героїв казок переважають лижі, а з їжі найчастіше згадується сир і масло.

Фігурки тролів є типовим норвезьким сувеніром. Завдяки численним туристам цей казковий персонаж вирушив у навколосвітню подорож і милує око мешканців різних країн своєю дивакуватістю та унікальністю.

Повага до приватної власності дотримується скрізь. Удень більшість будинків не замикаються зовсім, окрім осель у великих містах. І це цілком безпечно. Ходити в гості прийнято на запрошення.

Уздовж дороги часто можна зустріти невеликі піраміди з каменів. Вони називаються «тог», їх ніхто не чіпає. Колись їх складали, щоб не збитися зі шляху після снігопаду або в сильний туман. Зараз це – кумедна традиція.

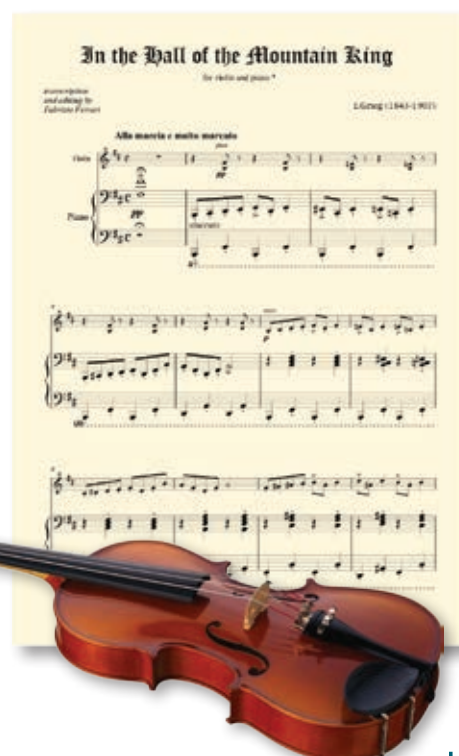
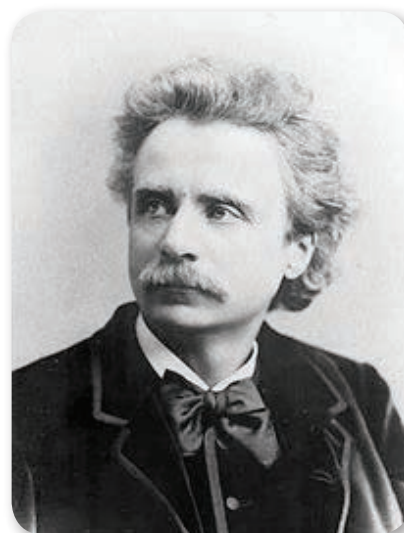
Пісенне мистецтво в Норвегії цінується споконвіку. Пісні дуже різноманітні за жанром. Улюбленим народним інструментом і в наші дні залишається скрипка. Не забуті також арфа, лангелейка (різновид цимбал) і ріг. З початку XX ст. поширилися гармоніка та акордеон, а в містах ще й банджо. Під гру цих інструментів, особливо скрипки, на різні свята водять хоро-вод (рінгданс), танцюють халдінг, спрінгар, релендер (парні народні танці і різновид польської мазурки в уповільненому темпі).

Особливої популярності набула у світі творчість Г. Ібсена – видатного письменника Норвегії, одного з творців норвезького національного театрального мистецтва. Поставивши перед собою величну мету, вказати новий шлях розвитку свого народу, він вплітає в п'єси соціальні та політичні теми, а також філософські роздуми. Се-

ред найвідоміших п'єс – «Пер Гюнт», «Нора», «Гедда Габлер».

Творчість Ібсена – драматургія й поезія – є надзвичайно наближеною до життя народу. Героїчні образи з норвезького минулого лягли в основу національного фольклору та слугують засобами виховання нового покоління в дусі демократизму.

Творчість іншого норвезького письменника Кнута Гамсуна є неоднозначною, але цікавою. Унікальність пера митця полягала у зображенні психології своїх героїв (романи «Голод», «Містерія», «Вікторія», «Пан» і ін.). Разом з тим для його творчості характерний індивідуалізм, у багатьох творах переважають настрої самотності й безпорадності людини в сучасному світі («Кільце замикається» і ін.). У памфлеті «Про інтелектуальне життя в Америці» він виявляє власне матеріалістичне розуміння сучасної цивілізації: «Що мене справді цікавить, так це нескінченна різноманітність рухів моєї душі, дивна оригінальність мого розумового життя, таємниця нервів в згоді з тілом». У 1909 році Кнут Гамсун розпочинає створення «Прокидання ріллі» (в іншому перекладі «Плоди землі»), за що був нагороджений Нобелівською премією у 1920 році. Під час окупації в 1940 році Гамсун вважає, з явною політичною наївністю, що для Норвегії це шанс стати частиною великого Рейху. Як результат, тривале утвердження неоднозначної репутації в країні.

Національний менталітет

Фіорди – перше слово, яке приходить в голову при згадці про Норвегію. Дійсно, ці вузькі й глибокі затоки гірського узбережжя, довжина яких іноді в десятки разів більша за ширину, вражають красою кожного, хто побував у цій країні. Норвегія – одна з небагатьох країн на землі, ландшафт якої значно вплинув на менталітет мешканців. Споконвіку кожен фіорд був окремою, майже замкнутою долиною, розташо-

вання в усьому окреслити власний життєвий простір. Моя долина, мій дім – ось основний орієнтир життя норвежця. Порядок, чистота в будинку – невід’ємна частина побуту. Норвежці дуже домашні. Вони люблять проводити багато часу в стінах рідної оселі, часто приймають гостей, завжди відкриті для спілкування і чуйні.

Їм не властиві сплески активності, натомість вражає повсякденний спокій, якась флегматич-

ваною далеко від інших через важкодоступність фіордів по суші. Така ізолюваність стала причиною автономного життя кожного фіорда, де росла і розвивалася своя, відмінна від сусідніх, культурна традиція.

Автономність життя сформувала такі відмітні риси національного характеру норвежців як індивідуалізм, незалежність, норвливність, праг-

За традицією, кожен чоловік повинен власноруч виготовити для себе ніж і піхви. Все, що для цього треба, продається в достатку. Леза, заготовки, інструменти, шкіра. Особливо гарні рукояті з обрізків карельської берези. Складно обробляти, але це красиво і довговічно.

ність і стриманість. Це чесні, прагматичні, розсудливі і упевнені в своїх силах люди, що дбайливо ставляться до природи. Стриманість у розмові, мовчазність високо цінуються норвежцями на противагу екстравагантності й балакучості. Норвегія – країна суворих кліматичних умов, тому місцевих жителів можна з упевненістю назвати мужніми людьми, які звикли покладатися на власні сили і жити в гармонії з природою.

Норвезці дуже дбайливо ставляться до природи. Щире шанування природної краси закладається з дитинства. Для норвежця природа – це справжній храм, де просто неможливо смітити і заподіювати шкоду. Норвезці з великим задоволенням проводять вільний час на природі і завжди раді запросити своїх друзів, ділових партнерів на риболовлю, пікнік або лижну прогулянку.

Якщо господарі знаходяться вдома, прийнято піднімати національний прапор на флагштоку поряд з будинком. У багатьох він є. При від'їзді його опускають.

Діловий етикет

У веденні бізнесу норвезці відверті й послідовні. Це надійні партнери, завжди виконують свої зобов'язання й очікують того ж від інших. Вони з обережністю ставляться до тих, кого не знають. Але вони можуть піти на ризик і почати ділові відносини, якщо потенційний партнер користується загальною довірою. Норвезці не люблять двозначності й прихованості під час ведення ділових переговорів. Якщо вони не бачать відкритості й прямої, то надалі уникатимуть подальшого спілкування. За це їх діловий стиль часто називають обмеженим і негнучким.

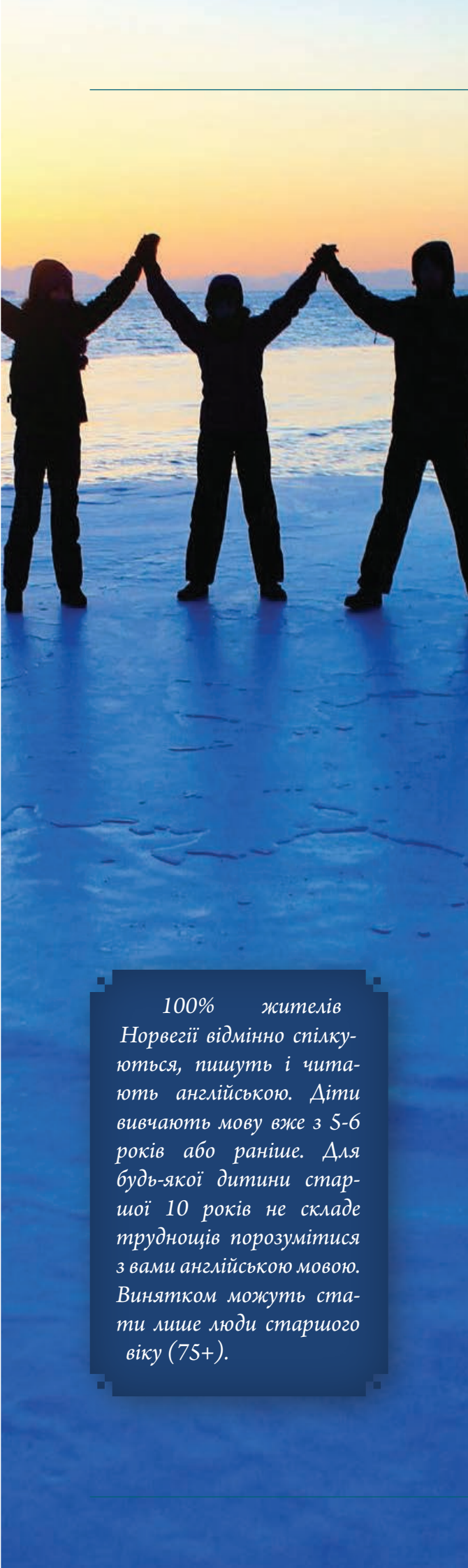
Звертання в Норвегії офіційні. Вони можуть називати співрозмовників на прізвище. Оскільки у норвезькому суспільстві прийнято стримувати свої емоції, то норвежець навряд чи радісно кине́ться до вас назустріч. При першому спілкуванні норвежець буде ставитися до вас скептично. Але якщо ви зможете подружитися, то це на довгі роки.

Норвезці люблять пожартувати, повеселитися і поважають тих, хто володіє хорошим почуттям гумору.

Норвезці великі патріоти. Тому вам варто вивчити історію, традиції та звичаї цієї країни і частіше вимовляти похвальні слова на адресу природи, людей і досягнень Норвегії. Але пам'ятайте: у ваших висловлюваннях не повинно бути ноток лестощів і фальші, оскільки в Норвегії шанують скромність і стриманість в емоціях.

У справах бізнесу намагайтеся більше робити, ніж говорити, а також бути завжди дуже пунктуальними. При укладанні угод не варто «тягнути всю ковдру на себе», домагайтеся взаємовигідних відносин.

На сільських дорогах, зазвичай поруч із фермою, часто можна зустріти стіл з овочами або фруктами, а поруч – табличка з ціною. На ньому ж стоять терези, пакети для покупки, і баночка для грошей. Це – вид самообслуговування. Усе побудовано на довірі. Поруч нікого немає.

100% жителів Норвегії відмінно спілкуються, пишуть і читають англійською. Діти вивчають мову вже з 5-6 років або раніше. Для будь-якої дитини старшої 10 років не складе труднощів порозумітися з вами англійською мовою. Винятком можуть стати лише люди старшого віку (75+).

Освіта

Витрати на всіх рівнях освітньої системи покриваються за рахунок держави. Розпочата в 1993 реформа освіти повинна була підвищити якість навчання.

Етапи здобуття освіти у Норвегії:

- 1) Дитячий садок
- 2) Початкова школа
- 3) Середня школа
- 4) Старша школа
- 5) Народна школа
- 6) Академічне відділення
- 7) Відділення професійної майстерності
- 8) Вища школа
- 9) Бакалавр
- 10) Магістр
- 11) PhD

Програма обов'язкової освіти розділена на три ступені: від дошкільного навчання до 4-го класу, 5-7 класи та 8-10 класи. Підлітки у віці від 16 до 19 років можуть отримати повну середню освіту, необхідну для вступу в торгове училище, вищу школу (коледж) або університет. В сільських місцевостях країни функціонує близько 80 вищих народних шкіл, де викладають загальноосвітні предмети. Більшість цих шкіл отримують кошти від релігійних общин, приватних осіб або місцевих властей.

Шкільна освіта

Система обов'язкової шкільної освіти в Норвегії передбачає 13-річне навчання (10 років – початкова і середня школи і 3 роки – старша). Майже всі школи є державними і навчання в них безкоштовне. Характерною особливістю є чітке розділення вікових груп: ви ніколи не побачите, щоб в одній будівлі вчилися шестирічні діти, 14-літні підлітки і 18-річні молоді люди. Початкова (primary school) і середня (lower secondary) школи завжди відокремлені від старшої (upper secondary).

Початкові й середні школи

У початковій школі діти вчать, як правило, з 1-го по 4-й клас, у старшій початковій – з 5-го по 7-й і в середній – з 8-го по 10-й класи.

У списку обов'язкових предметів початкової школи, крім математики, рідної та англійської мов, малювання й музики, основи християнської релігії, моральне виховання, домашня економіка і одна дисципліна за вибором. Крім обов'язкових предметів, учні часто (90% випадків) освоюють ще й другу іноземну мову, а також беруть участь у проектних роботах.

Уже з перших днів перебування в школі дітям прищеплюється думка, що особистість кожної людини розвивається лише у взаємодії з іншими особистостями. Тому навчання організоване так, щоб діти вчилися спільно оцінювати наслідки тих чи інших рішень. Кожен учень складає разом з викладачем особистий план домашньої та шкільної роботи на тиждень. Успіхи дітей учитель відзначає наприкінці кожного дня у спеціальному зошиті і, якщо це необхідно, пише батькам свої зауваження.

Класи вирізняються атмосферою затишку й комфорту, власне кажучи, назвати класами їх важко, оскільки оздоблення зі свічок та декоративні композиції створюють відчуття домашнього вогнища і захищеності. У них відсутній дух академічної суворості, властивий українським

класам і школі загалом. Стосунки дітей і вчителів є менш дистанційними, ніж в Україні. Звертання по батькові та на «Ви» у норвезькій мові взагалі відсутнє, тому діти називають вчителів на ім'я, формуючи у такий спосіб рівноправ'я та відсутність вікового бар'єру. У норвезькій школі, починаючи з 1 і до 7 класу відсутні оцінки. Педагоги вважають, що надмірна конкуренція, породжена системою оцінок, травмує психіку маленьких вікінгів, натомість типовий табель складається із 3-х колонок, у першій з яких міститься назва предмету, а в другій – коментар учителя щодо успішності учня, третя колонка залишається незаповненою аж до батьківських зборів. Після попередньої розмови з учителем та батьками учень на батьківських зборах особисто озвучує план своїх майбутніх дій щодо покращення рівня навчальних досягнень з певного предмету. Цікавим є те, що батьківські збори у Норвегії відбуваються лише за участю вчителя, батьків і учня, адже успішність дитини є особистою справою кожної сім'ї. Нелюбов до стресової конкуренції пояснює і факт відсутності у норвезькій школі олімпіад. Єдиним змаганням, яким живе школа протягом року, є програма за підтримки компанії Lego – Lego League. У ході змагань дітям пропонують дати відповіді на запитання з екології, математики й фізики. Учні змагаються лише командами, а дорослі наставники підказують, у якому напрямі рухатися до правильного рішення. Норвезькі педагоги вірять, що відповідальність за довкілля та країну потрібно виховувати змалечку.

Лише з 8-го класу учням починають виставляти оцінки. З'являються нові предмети – економіка, екологія, бухоблік і дисципліни, які передбачають професійну орієнтацію. Велику увагу приділено спільному плануванню діяльності учнів і викладачів. На цьому етапі головне – сформувати у дітей оптимістичну оцінку власних здібностей.

Старша школа

Починаючи з 16 років, норвезці відвідують старшу школу, яку закінчують через три роки. У більшості старших шкіл є два відділення: академічне (General Subjects Supplement) і відділення професійної майстерності (Apprenticeship Training).

Нерідко зустрічаються школи з додатковим третім відділенням для учнів-інвалідів (disabled department).

У перший рік на вивчення обов'язкових академічних дисциплін відводиться 30 годин на тиждень. Далі обсяг обов'язкових предметів зменшується: на другому році старшої школи на обов'язкові предмети виділено 18 годин на тиждень і 12 годин – на дисципліни за вибором, на третьому році це співвідношення змінюється ще раз – 14 годин і, відповідно, 16 годин.

Таким чином, студент старшої школи має можливість з кожним роком приділяти більше часу тим предметам, які його цікавлять і які він має намір вивчати в майбутньому в університеті або коледжі.

У норвезьких старших школах екзамнують вибірково. Так, після першого року в старшій школі іспити складають в середньому 10% учнів, після другого – 25% і по закінченні – 50%. Проте, хто буде здавати і які саме дисципліни, учні дізнаються за два дні до самого іспиту. Цих студентів вибирає Екзаменаційний секретаріат Норвегії, не маючи жодної інформації ні про учнів, ні про їхні успіхи в навчанні.

Список предметів, за яким школярі складають іспити, завжди постійний. Це інформатика, економіка, математика (усна і письмова) та англійська мова. З цього списку зазвичай вибирають одну або дві дисципліни. В якості випускних при завершенні старшої школи, додають ще два обов'язкових іспити – норвезьку мову і один предмет за вибором.

Після старшої школи 80% хлопців, як правило, вступають до університетів, а інші 20% йдуть в коледжі, що свідчить про високий рівень шкільної освіти.

Досить популярні в старших школах відділення професійної майстерності. Тут протягом двох років вивчають слюсарну, столярну і будівельну справи, а потім ще два роки проходять практику на підприємствах. Тільки після цього молоді люди отримують диплом про закінчення старшої школи з присвоєнням професійної кваліфікації. Відділення професійної майстерності користуються великою популярністю, оскільки їх випускники завжди отримують роботу з високою зарплатою. У процесі навчання діти не лише освоюють весь виробничий процес – від закупівлі дерева, його сушіння, обробки і створення невеликих меблевих гарнітурів – , але навіть самі будують помешкання.

Народні школи

Після закінчення школи молоді люди можуть продовжити навчання в університеті або коледжі. А можна провести рік в народній школі (Folk High School).

У перекладі з норвезької Folkehogskole (Folk high school) означає «вища народна школа». Цей вид навчального закладу іноді називають «північним феноменом». Перша така школа з'явилася 150 років тому в Данії. Потім вони поширилися по всій Скандинавії, де сьогодні їх налічується близько 400.

82 народні школи розташовані в Норвегії, як правило, далеко від міського шаленства. Кожна народна школа має свою спеціалізацію. В одній роблять акцент на спорті, туризмі, іноземних мовах і мистецтві фотографії, в іншій – на музиці та сценічному мистецтві, у третій – на соціальних науках, педагогіці й журналістиці.

Але диплом такої школи – не свідчить про отримання спеціальності. Незважаючи на те, що близько 30% випускників після закінчення школи відразу влаштовуються на роботу, інші продовжують освіту, диплом народної школи дає його власникові додаткові бали під час вступу до університету. Метою народних шкіл є не лише навчання, а й формування особистості, до-

помога у виборі професії, адже молода людина вивчає тут тільки ті предмети, з якими надалі буде пов'язане її навчання в університеті й майбутня робота. Багато часу в таких школах приділяється спілкуванню, роботі «в команді», проектам, походам, в яких беруть участь студенти та викладачі.

Професійна освіта

У Норвегії більше ста коледжів (державних або приватних), які є в кожному районі та великому місті. Це інженерні, економічні, педагогічні, медичні заклади. Розповсюджені в Норвегії коледжі, де вчать майбутніх управлінців і соціальних працівників. Як правило, усі ці навчальні заклади пропонують різні програми тривалістю від 1 до 3 років. Диплом коледжу дає право продовжити освіту в університетській аспірантурі.

Вища освіта

Вищі навчальні заклади Норвегії представлені п'ятьма університетами, шістьма спеціалізованими вищими школами (коледжами) і двома державними художніми школами, 26 державними коледжами і курсами додаткової освіти для дорослих.

Найстаріший університет в Норвегії – університет Осло, заснований у 1811 році. На його восьми факультетах навчається близько 33 тис. осіб, враховуючи 2 тис. іноземців. Решта чотири університети відкрилися в середині XX століття в містах Бергені (University of Bergen), Тромсе (University of Tromsø), Тронхеймі (University of Trondheim) та Буді (University of Nordland).

У Норвегії диплом про вищу освіту отримують як після закінчення коледжу, так і після закінчення університету. Відмінність полягає в тому, що коледж – це спеціалізований професійний вищий навчальний заклад, а університети в Норвегії завжди вважалися і вважаються науково-дослідними центрами.

Університети готують державних службовців, служителів культури й викладачів вузів. Окрім того, вони майже повністю забезпечують потреби країни у лікарях, стоматологах, інженерах і науковцях. Університети займаються також фундаментальними науковими дослідженнями. Бібліотека університету Осло є найбільшою національною бібліотекою.

Коледж – це професійний вищий навчальний заклад, що дає освіту з однієї-двох спеціальностей, наприклад Сільськогосподарський університет Норвегії (The Agricultural University of

Norway), Норвезька державна академія музики (The Norwegian State Academy of Music) та ін.

Навчання в державних університетах та коледжах Норвегії майже безкоштовне. Потрібно лише внести вступний внесок (\$30) і кожен семестр робити символічні внески в розмірі \$37. Будь-який студент в Норвегії, в тому числі й з іншої країни, може одержати кредит або стипендію в Statens Lanekasse (Державний фонд освітніх кредитів). Він дається на 20 років і може бути частково погашений університетом під час навчання студента.

При університетах існують студентські організації, у розпорядженні яких – студентське житло, їдальні, пункти медичного обслуговування. Усе це фінансується державою, тому й коштує для студентів дуже дешево. Проте «студентських квартир» не так багато, і отримати дешеве житло може не кожен студент.

Вступ до вищих навчальних закладів

Вступних іспитів до коледжів та університетів в Норвегії немає, при вступі до вишу проводиться конкурс шкільних атестатів.

Навчання в університеті триває від 3,5 до 4 років. Як правило, на гуманітарних факультетах навчаються на півроку довше, ніж на факультетах природничих наук. Найбільш популярними спеціальностями в Норвегії сьогодні є інформатика, журналістика, юриспруденція й економіка.

У кінці навчання всі студенти пишуть дипломну роботу і складають іспит з філософії Examen philosophicum (незалежно від того, за якою спеціальністю вони навчаються). Після цього присвоюється ступінь Candidatus / candidata magisterii (Cand. Mag.). З 1981 року державні коледжі також отримали право присвоювати своїм випускникам ступінь Cand. mag.

Зовсім інакше будуються університетські програми з медицини, права, економіки, інженер-

них наук. Ці спеціальності вважаються найбільш престижними і високооплачуваними. Щоб отримати ступінь в одній з перерахованих вище наук і право на роботу за фахом, потрібно вчитися за спеціальною програмою від 4,5 до 6 років. Після закінчення студентам присвоюються ступені Sivilingenior (інженерні науки), Sivilokonom (економіка), Candidatus a juris (Cand. Jur., Право), Candidatus a medicinae (Cand. Med., Медицина).

До рівня бакалавр (Bachelor) навчання у норвезьких університетах і коледжах здійснюється норвезькою мовою. Іноземці вивчають державну мову безкоштовно. Курси норвезької мови працюють при муніципалітетах протягом навчального року.

Програми на отримання ступеня Магістра ведуться обома мовами – англійською та норвезькою та вимагають 2-річного досвіду праці після завершення бакалаврської програми.

Післядипломна освіта

Післядипломну освіту пропонують усі університети. Дворічний курс закінчується присвоєнням ступеня Candidatus a philosophiae (Cand. Philos.) з гуманітарних наук, Candidatus a rerum politicarum (Cand. Polit.) з суспільних наук і Candidatus a scientiarum (Cand. Scient.) з

математики та природничих наук (для отримання цього ступеня потрібно вчитися 1,5 року). Ті, хто збирається присвятити своє життя науці та дослідницькій діяльності, можуть піти далі і, захистивши докторську дисертацію, отримати ступінь доктора.

Університет Нурланда

Уже більше 10-ти років незмінним партнером проекту "Україна-Норвегія" є Університет Нурланда, викладачі якого сприяють академічному зростанню учасників проекту. Університет було створено в 2011 році на базі Bodo University College.

Університет складається з 4-х факультетів: суспільних наук, професійної освіти, рибництва і риборозведення, вищої школи бізнесу. Тут навчаються більше 5000 студентів.

Вищу школу бізнесу міста Будо було створено у 1985 році. Її випускниками стали більше 1000 студентів. Тут працює близько 120 співробітників, функціонує 6 бакалаврських та 3 магістерські програми.

Про Університет Нурланда:

1. Студенти мають доступ до університету цілодобово – 24/7 (вхід за студентськими картками), за бажанням, можна прийти до вишу й у неділю о 3 ночі.
2. Information desk – у центрі будівлі знаходиться довідкове бюро. Тут можна дізнатися аудиторію, розклад занять, безкоштовно позичити лижі, ковзани, вбрання для катання на лижах, вудочки тощо; забронювати TV-room у гуртожитку; орендувати замиський будиночок від університету тощо.
3. Впливовість студентського самоврядування (три окремі структури організовують багато заходів та екскурсій, що фінансуються університетом), наприклад, змагання на каное, день міжнародної кухні, музичні вечори, квести, ігри.
4. Стенди. Майже щотижня в університеті можна було поспілкуватися з представниками різних компаній та організацій (вони запрошують студентів до співпраці, торгів на біржі, участі на конференціях, волонтерських акцій, подій від протокольних black tie зустрічей і до мильних вечірок; або ж запрошують пройти стажування, чи то працевлаштуватися).
5. Music room. Усі бажачі можуть отримати доступ до звукоізованої музичної кімнати, в якій можна знайти багато різноманітних інструментів (рояль, електрогітари, барабани і т.п.). Можна бути початківцем або ж організувати власну групу.
6. Найкращий спосіб вирішення будь-яких питань в університеті – електронне листування. Не потрібно жодних заяв, збору підписів поважних високопосадовців, надмірної бюрократії.
7. Stille room. Вражає, але в оснащеному підвальному приміщенні університету є звукоізована кімната з диванами,

стілцями, свічками, приємним інтер'єром. Якщо Ви стомилися, бажаєте побути в повній тиші, почитати на самоті, відпочити або навіть поспати – гайда в Stille room!

8. Душ в університеті. У норвезькому університеті можна спокійно приймати душ. До того ж, на кожному поверсі є багато диванчиків, літніх терас та лавок – місця, щоб перепочити на хвилику й вирушати на заняття.
9. Коли перерва або «вікно» між заняттями – чому б не пограти в настільний теніс? У підвальному приміщенні для цього є спеціальна зала. До речі, поруч можна знайти комп'ютерні лабораторії з таким програмним забезпеченням, як програма для обробки аналітичних даних SPSS для кількісних наукових досліджень, nVivo- для якісних досліджень тощо.
10. Психолог. Якщо студент скучив за батьківщиною, переживає перед іспитами, знаходиться на межі нервового зриву, то йому варто відвідати університетського психолога (він же за сумісництвом священик, а також учасник рок-гурту!).
11. Розетки довкола! Навіть під партами лекційних аудиторій. А у всій будівлі – супершвидкісний wifi. А ще в холі університету ви знайдете мікрохвильову піч, питну холодну й гарячу воду й усе це безкоштовно. Поруч знаходиться великий телевізор, де показують актуальні новини, серіали, міжнародні конкурси.

Про навчальний процес:

Усе сприяє тому, щоб студенти навчалися. Але

працелюбства й мотивації в місцевих студентів – хоч відбавляй! Оскільки студенти самі обирають, які «кредити» вони хочуть отримати, які саме іспити та предмети вони бажають опанувати – кожен навчається тому, чому хоче присвятити своє майбутнє.

Найкращими помічниками студента є Fronter та StudWeb. Фронтер – це платформа комунікації між усіма учасниками навчального процесу. Професори надсилають свої лекції в електронному вигляді, з ними можна ознайомитися заздалегідь. Студенти можуть вести тут діалоги між собою, задавати питання викладачам, пропонувати цікаві теми для обговорення на наступних заняттях. Саме на Фронтер студенти надсилають свої реферати, презентації, річні звіти. А викладачі надсилають лекції, витяги з підручників та рекомендовані статті до кожної теми.

СтудВеб – кожен студент вносить особисті дані на сайт, обирає предмети для вивчення; тут він знаходить інформацію про іспити, а також про результати екзаменів, формує інвойси для оплати навчання, вписує домашню адресу, на яку університет повинен надіслати його бали. Словом, повна протилежність бюрократичній тяганині!

Ажіотаж в бібліотеці? А все тому, що це чи не найлюдніше місце в університеті! Тут три поверхи, з окремими відділами, комп'ютерами з доступом до найкращих інформаційних баз усього світу. Тут ви знайдете зручні крісла-капсули, принтери, щоденну безкоштовну пресу з різних країн світу, ізольовані кімнатки для командних дискусій та м'які меблі, на яких можна читати лежачи й навіть спати.

В університеті часто проводять міжнародні конференції. Студенти беруть участь у таких заходах безкоштовно. Наприклад, Arctic dialogue – 2014. Тут обговорювали перспективи розвитку Арктики (видобуток нафти і газу, кораблебудування). На конференції були присутні представники багатьох міжнародних організацій, учені, екологи, перші особи нафтових компаній, послі країн і навіть Президент Ісландії.

Про взаємодію студента й викладача:

1. Ви будете просто вражені, гуляючи коридором, де знаходяться кабінети виклада-

чів. Якщо професори перебувають на робочих місцях, у них дуже часто відчинені двері! Якщо студент не зрозумів лекції чи бажає отримати консультацію – вам охоче допоможуть!

2. Можливо, трохи дивно для нашого сприйняття, але там цілком нормально, якщо викладач з чашкою кави в руці в спортивному вбранні, зручно присівши на свій стіл, пояснює, скажімо, специфіку фінансової звітності та нюанси соціальної звітності підприємств. Його ледь не перебиває студент і каже, що думає трішки інакше, бо читав статтю, де спростована думка лектора. Мимоволі лекція стає дискусією. А якщо через активну полеміку не вдасться розглянути весь матеріал, викладач просто скаже: «А продовження лекції ви знайдете на Фронтері».
3. Якщо студент розуміє, що лекція для нього неактуальна, то він має право покинути аудиторію. Принаймні, так заявляли представники міжнародного самоврядування. А можливо, саме лекція надихнула студента на щось значуще, в його голові зародився геніальний стартап на мільйон й він хоче негайно щось запатентувати?

Про іспити:

Передусім варто зазначити, що іспити бувають різних типів. Один з них – home examination, коли на Фронтері з'являється завдання й студент повинен до вказаного дедлайну (наприклад, 3 дні) завантажити екзаменаційну роботу. Іспит після завантаження автоматично перевіряється антиплагіатною програмою. І вже через кілька

тижнів можна знайти свій результат (від А до F) на СтудВебі.

Звичайно, переважають традиційні письмові іспити. У великій спортивній залі сидить близько 200 студентів і 20 наглядачів. Кожен лист екзаменаційної роботи складається з 3 аркушів, і все, що ви пишете, одразу копіюється на інші. Перший лист буде перевіряти зовнішній екзаменатор, другий – ваш викладач, а третій належить вам. Під час написання чотиригодинного тесту можна їсти й пити. Однак, будь-яке спілкування, вихід із зали без супроводу, списування несуть за собою найгірші наслідки для студента. Тому ніхто навіть й не розмірковує над тим, щоб скласти іспит, використовуючи нечесні методи.

Про дозвілля та гуртожиток:

1. Любите спорт? Поруч з університетом ви знайдете басейн, залу для скелелазіння, волейболу, сквошу, баскетболу тощо.
2. А от і приємні сюрпризи. Під час лекції в аудиторію зайшов співробітник студентської організації й каже: «У цій скляній посудині знаходяться роздруковані аркуші з вашими іменами. Зараз ми витягнемо імена щасливчиків, які поїдуть на оплачений вік-енд на лижний курорт в Швецію. У нас щорічно на це видається фінансування. Харчування і проживання вже оплачені. Але, звісно, якщо ви не хочете, то можна відмовитися».
3. Гуртожиток знаходиться на самоуправлінні студентів. Ключі передаються на Information desk і студент заселяється. Вахтерів та охоронців нема, тому що доступ до гуртожитку мають лише власники ключів. У кімнатах усі проживають по одному й мають особисту ванну кімнату. А серед кімнат кожна четверта – кухня, розрахована на 3-4 особи. Кожному видається великий набір посуду.

Якщо у вас виникає потреба в якомусь приладі або він вийшов з ладу (наприклад, чайник, мікрохвильова піч) – просто напишіть технічній підтримці гуртожитку електронного листа. Ви повернетеся з лекцій – й на кухні вже буде стояти те, що вам потрібно (наприклад, новий чайник з інструкцією)!

Географія, пам'ятки, природа.

Географія

Норвегія має дуже витягнуту форму і складний для життя ландшафт. Попри це, Норвегія – одна з найкрасивіших країн нашого континенту.

Вона знаходиться на четвертій частині західного євразійського материка і повністю розташована у межах Скандинавського півострова. На заході країна омивається водами Норвезького, на півдні – Північного морів Атлантичного океану (протока Скагеррак), а на півночі – водами Баренцевого моря Північного льодовитого океану. Норвегії належить близько 50 000 островів, найбільшими з яких є, включаючи архіпелаги, такі: архіпелаг Шпіцберген, Лофотенські острови, острів Ян-Маєн. Загальна площа всіх цих територій становить 385 186 км².

Найпівнічнішою континентальною точкою країни є мис Нордкін, що знаходиться на 71,2° північної широти, одночасно це є найпівнічніша точка континентальної Європи. У найпівденнішій частині континентальної Норвегії, що виходить на протоку Скагеррак, розташований маяк Ліндеснес.

Через велику кількість островів і проток, у Норвегії дуже розвинена поромна мережа. Пороми ходять

куди завгодно і дуже часто. Подорож порою заощаджує багато часу. Пороми зазвичай є великим, комфортним, і відносно недорогим видом транспорту.

Норвегія межує з Фінляндією, Швецією та має протяжний суходільний кордон із Росією.

Для Норвегії одним з найдешевших видів транспорту є літак. Парадоксально, але даний вид транспорту не є найшвидшим. Це зумовлене тим, що для висадки пасажирів літак змушений робити не одну посадку. Переміщатися літаком з однієї частини країни в іншу набагато зручніше, ніж іншими транспортними засобами, адже Норвегія – це гори і води. Головним же засобом пересування (абсолютно недорогим) вважається велосипед (за будь-якої погоди).

Природа

Природа Норвегії водночас сувора, прекрасна, різноманітна й унікальна. Дуже важливим чинником є дбайливе ставлення жителів країни до збереження природних ресурсів, екосистеми та екології. У наші дні це дуже актуально, оскільки багато країн нещадно знищують те, що даровано їм природою. Але норвезців це не стосується. Тут навколишнє середовище цінують і оберігають.

З урахуванням різноманітного ландшафту й протяжності території країна характеризується багатоманітною флорою. Це тундрова рослинність (найбільш високогірні райони й території, прилеглі до льодовиків), рослинність альпійського поясу (в основному ділянки західного узбережжя, роз-

ташовані значно вище над рівнем моря), гірські ліси-рідколісся (саме вони найбільші на території Норвегії), приатлантичні вересові пустки (займають вузьку прибережну зовнішню смугу вздовж усього західного узбережжя, не заходячи всередину фіордів), змішані широколистяні ліси (представлені невеликими ділянками, розташовані у південній частині країни), рослинність узбережжя (дюнна рослинність представлена однією ділянкою на узбережжі Ставангера) і рослинність заплав (представлена значною ділянкою заплав річок Гломма і Логен в районі їх злиття).

Уся країна надзвичайно гориста, вона утворює величезне нагір'я, східна частина якого

Фото - Kjartan Trana

незначну частину всього простору – 2400 км². 235000 км² займають незаселені гори, болота і т.п., а 7000 км² – льодовики (глетчери).

Усього на території країни близько 900 льодовиків різного розміру (9 з них найбільші) загальною площею приблизно 1600 кв.км. Південь Норвегії – другий за площею, після Шпіцбергена, яку займають льодовики. Тут же знаходиться найбіль-

– великі долини, а західна й північна глибоко врізаються в сушу морськими фіордами. У багатьох місцях гори мають округлу форму і пейзаж набуває вигляду великого хвилеподібного пла-

ший льодовик скандинавських гір – Юстеддальсбре (насправді є сукупністю тісно пов'язаних між собою льодовикових комплексів).

Ну і напевно чи хтось не знає, що Норвегія славиться своїми неймовірно красивими фіордами. Фіорд – вузька, звивиста, глибоко вкорінена в сушу морська затока зі скелястими берегами. Довжина фіорда в декілька (найчастіше, в десятки) разів більша за ширину. Береги фіорда утворені скелями висотою до 1000 метрів.

Вважається, що в Норвегії найбільша сукупність фіордів у світі. Цей факт впливав і на культурний розвиток населення.

На лижах і сноубордах їздять майже 100% населення. Жінки є не менш вправними за чоловіків. Дітей ставлять на лижі з 4-5 років. Бачити, як тато штовхає донизу малюка з вельми пристойної для такого віку гірки, – нормальна справа.

то, на якому долини й затоки здаються лише вкрай незначними тріщинами.

З усієї площі, яку займає країна, 39000 км² лежить вище 1000 м над рівнем моря, 91000 км² – на висоті від 500 до 1000 м. Середня висота над поверхнею моря всього простору Норвегії сягає близько 490 м. Зважаючи на все це, кількість оброблюваної або взагалі придатної для сільського господарства землі представляє дуже

Клімат

Перебуваючи на одній широті з Аляскою і Гренландією, Норвегія відрізняється більш м'яким характером і замилює своїх гостей як сніговими вершинами гір, так і теплим весняним сонечком. Кожна пора року по-своєму неймовірна й відкриває унікальні можливості для розвитку туризму. Взимку популярні активні види спорту, а влітку туристів приваблюють прозорі води норвезьких фіордів.

Більша частина країни знаходиться у помірному поясі, що гарантує цілком звичну холодну зиму і тепле літо. Однак клімат Норвегії вельми мінливий. Норвезці жартома кажуть: «Вам не подобається наша погода? Зачекайте 15 хви-

лин». У кожній частині країни є унікальні фактори, які визначають погодні умови на цілий рік.

Найтепліше на півдні Норвегії. Тут навіть у січні тримається плюсова температура. Причиною тому служить тепла течія у Норвезькому морі. Протікаючи на глибині 50-100 м, вона нагріває воду і прибережне повітря, а постійні західні вітри переносять його ще на 300 км південніше на окраїну країни.

Центральним і східним областям пощастило опинитися повністю під впливом континентального клімату. Перепади температури тут явище рідкісне. Зазвичай стовпчик термометра тримається у межах 0 °C у холодну пору року і не піднімається вище 20 °C у теплу.

За законом, будь-який житель країни та її гість має право безперешкодного доступу до всіх природних ресурсів без обмежень – як у лісі, так і на морі. Ви можете гуляти й плавати скрізь, де забажаєте. Якщо земля приватна чи обгороджена, то бажано запитати дозволу із ввічливості.

У Норвегії знаходиться найпівнічніша точка материкової Європи, що має назву Нордкап. Вона знаходиться на краю скелі далеко на півночі. Кажуть, що у гарну погоду з неї можна побачити край льодовиків Арктики.

Неймовірна природа Норвегії стала місцем «паломництва» рибалок світу. Після морської риболовлі багатьом хочеться спробувати озерну або річкову. Часто на під'їзді до прісноводного озера можна прочитати плакат, що забороняє використовувати морські снасті в озері. В особливо рибних озерах при під'їзді стоять апарати з миючими засобами для ваших вудок і снастей. Цей захід не дає морським мікроорганізмам на снастях переселитися у прісну воду, адже випадки зараження водоростями вже були.

Серед тварин Норвегії переважають лісові та тундрові види. У лісах можна зустріти лося, благородного оленя, борсука, бобра, куницю, ласку, горностая, білку. У тундрі з ссавців водяться північний олень, блакитний та білий песець, але особливо поширений тут лемінг (у Норвегії називають норвезькою мишею). На всій території можна зустріти зайців і лисиць.

Норвегія багата на пернатих, більшість з них мають промислове значення. У лісах це тетерів і глухар, у тундрі – полярна куріпка. На узбережжі моря, фіордів, річок і озер водяться чайки, гаги, чистітки, дикі качки й гуси та ін. Особливо багато

птахів гніздиться на прірвистих скелях вздовж берегів, утворюючи пташині базари.

Більшість представників тваринного світу не є небезпечними для людей. З отруйних рептилій зустрічається лише гадюка.

Моря, що омивають береги Норвегії, багаті на рибу, особливо на великих мілинах-банках поблизу Лофотенських островів. Теплі, багаті на рослинні планктони води, принесені Північноатлантичною течією, змішуються тут з насиченими киснем холодними водами Північного Льодовитого океану, що створює біля берегів Норвегії винятково сприятливі умови для розмноження зоопланктону – основного корму мальків. Саме планктон приваблює сюди в різні пори року косяки тріски, оселедця, макрелі. Не менш багаті на рибу річки й озера Норвегії. Там зустрічаються цінні види риби: лосось, форель, сьомга.

Визначні місця

Звичайно, ми не перерахуємо абсолютно всі визначні пам'ятки Норвегії, оскільки їх у цій, здавалося б, невеликій країні дуже багато! Унікальні природні явища, музеї, пам'ятники культури й побуту – все це не залишить байдужим жодного туриста й гостя країни. Залежно від уподобань (активний відпочинок, екстремальний туризм, захоплення архітектурою та історією) кожен знайде для себе відповідний маршрут і список місць, які неодмінно потрібно відвідати. Зараз усе більше українських туроператорів пропонують якісні тури в скандинавські країни і, як було написано в передмові, Норвегія дуже динамічно набирає популярності серед українських мандрівників.

Але ми все ж перерахуємо кілька місць, які вразили нас найбільше.

Розпочнемо мандрівку зі столиці Норвегії – міста Осло.

Це резиденція королівської сім'ї, до якої можна підійти впритул, пройтися прилеглою парковою територією, подивитися зміну варти – королівських гвардійців у спеціальних головних уборах і темно-синіх жилетах. Зміна караулу – явище гарне, але зовсім не таке пафосне, як, скажімо, в Лондоні, що цілком відповідає стилю

норвезців. Усі вирізняються скромністю, пунктуальністю і стриманістю, відповідно до багаторічних традицій.

Королівський палац – резиденція правлячого короля Гаральда V і, водночас, визначна пам'ятка архітектури. Якщо король знаходиться в палаці, над дахом будівлі злітає його власний штандарт, прикрашений золотом. Якщо ж король відсутній, над палацом розвівається прапор наслідного принца Хокона.

Королівський палац був збудований як літня резиденція шведсько-норвезького короля. У 1818 році Норвегія відійшла до Швеції зусиллями колишнього наполеонівського маршала Жана Батіста Бернадота, коронованого в результаті на два престולי – шведський і норвезький під ім'ям короля Карла Юхана XIV. За порадою датського офіцера і архітектора Ганса Дітлефа Лінстова, король наказав звести палац на Біллевському пагорбі за містом. 1 жовтня 1825 року Карл Юхан власноруч заклав перший камінь своєї майбутньої резиденції. Через фінансові проблеми будівництво розтягнулося на 24 роки. Будівництво палацу було завершено у 1849 році, коли король Карл Юхан уже помер. У палаці оселився його син, Оскар I.

Національний оперний театр Норвегії знаходиться в центрі Осло, на березі Осло-фіорда (півострів Бьорвік). Театр побудований на кошти державного бюджету і є державною установою, керованою урядом Норвегії. Це найбільша громадська будівля, побудована в Норвегії з часів зведення Нідароського собору (близько 1300 року).

Будівництво театру тривало 4 роки – з 2003 по 2007 рік. Під час зведення мистецького храму будівельників супроводжували археологи. Оскільки місце розташування оперного театру

На першому поверсі будівлі палацу сьогодні знаходяться зал Державної ради і парафіяльна церква. Інтер'єр будівлі ошатно прикрашений творами норвезького мистецтва і оточений мальовничим парком.

Надзвичайною оригінальністю вирізняється будівля оперного театру.

було раніше морським дном, була висока ймовірність виявити при закладці фундаменту частини затонулих колись човнів і кораблів; археологічні розкопки проводилися фахівцями Норвезького морського музею. Бюджет будівництва склав 4,5 мільярди норвезьких крон (приблизно 700 млн доларів США). Урочисте відкриття нового театру

Найпопулярнішою пам'яткою Осло також вважається парк скульптур Вігеланда.

відбулося 12 квітня 2008 року за участю короля Норвегії Гаральда V, королеви Данії Маргрете II, президента Фінляндії Тар'ї Халонен.

У 2008 році будівля оперного театру в Осло отримала нагороду на Всесвітньому фестивалі архітектури в Барселоні. Поряд з цим журі конкурсу відзначило театр не тільки як будівлю, видатну в архітектурному аспекті, але й як особливо популярний об'єкт у жителів Осло й туристів. У 2009 році театр був удостоєний Європейським союзом премії Мисан ван дер Рое за кращий архітектурний твір.

Найпопулярнішою пам'яткою Осло також вважається парк скульптур Вігеланда.

Це найбільш відомий парк в Норвегії. Красивий, з різноманітними деревами, доглянутими газонами, тишею, природним затишком, чистим повітрям. Створений він скульптором Густавом Вігеландом в 1907-1942 **роках**. Митець не дожив лише рік до його завершення. Парк займає площу 30 гектарів і містить 227 скульптурних груп, що відображають багатющу гаму людських відносин.

Темою парку є «стан людини». Більшість статуй зображають людей, які перебувають у русі, чи то біжать, чи то змагаються, надто обіймаються і т. д. Кожна із статуй передає певний набір емоцій, людських стосунків, нерідко – з глибоким філософським підтекстом, що робить багато композицій досить складними для сприйняття, наприклад, скульптуру дорослого чоловіка, який відбивається від орди немовлят.

Ще в Осло знаходиться Нобелівський центр світу.

Люди, які удостоєні Нобелівської премії, ідеали добра, миру і справедливості, культура, політика і наука – це головне, що представлено в Нобелівському центрі світу. Серце цього незвичайного і єдиного у своєму роді виставкового центру – інформація про всіх, хто заслужив високе право бути в цьому списку.

Звичайно, в Норвегії багато природних пам'яток. До них належать:

Хардангервідда

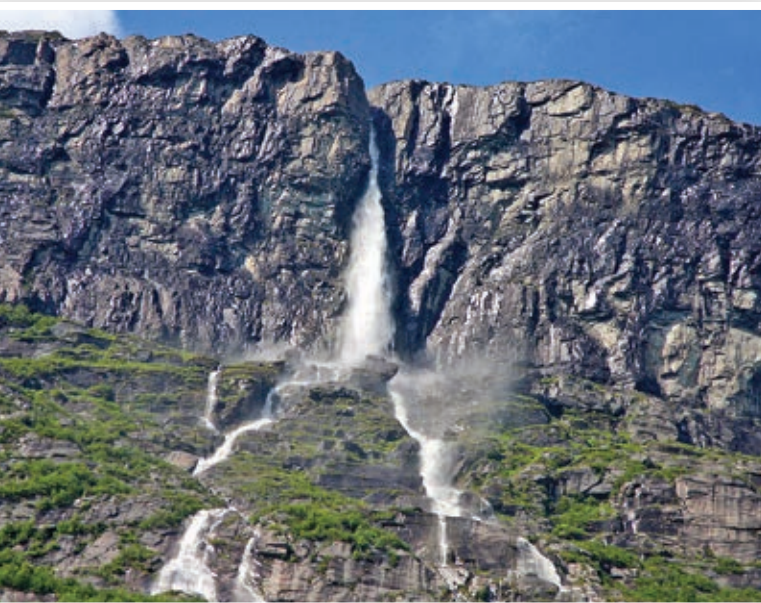
Найбільшим національним парком Норвегії є Хардангервідда, що займає площу 3422 км² в межах областей-фюльке Телемарк, Бускеруд і Гордалан. У рельєфі країни це найбільше гірське плато Європи. Розташоване воно на висоті від 1200 до 1600 метрів. На заході від плато знаходиться відомий Хардпнгер-фіорд, другий за довжиною в Норвегії.

Озеро Мьеса

Найбільше з норвезьких озер Мьеса розташоване в південній частині країни, на відстані сто кілометрів північніше від столиці. З півночі в озеро впадає річка Гудбраннсдалслоген, довжина якої 135 км. На півдні водойми з нього витікає річка Ворма, притока великої річки Гломма.

Водоспад Віннуфоссен

Віннуфоссен – каскадний водоспад, найвищий в Європі. У світі він займає шосте місце. Загальна висота 860 метрів, а найвищий рівень між ступенями – 420 метрів. Розташований водоспад в муніципалітеті Санндал, в околицях села Санндалсера. Падає донизу Віннуфоссен з великої гори Віннуфайлет і живиться від льодовика Віннуфонна. Його основою вважається річка Вінну, біля села Холсанд потік впадає в річку Дріва.

Водоспад Рюканфоссен

Водоспад Рюканфоссен називають «той, що димить». Досягаючи точки падіння з висоти 104 метри, води цього велетня піднімають таку велику кількість мікроскопічних бризок, що їх можна прийняти за димову завісу. Додає ефекту ще й густий туман. Він завжди огортає підставу Рюканфоссен.

Водоспад Веттісфоссен

Веттісфоссен – один з найбільших водоспадів не тільки Норвегії, але й всієї Скандинавії. Його висота – 275 метрів. Ховається він у глибині Согне-фіорда, недалеко від міста Орда. Якщо вирушити з цього містечка на прогулянку до водоспаду, подорож триватиме близько чотирьох годин.

Язык Троля (Троллтунга)

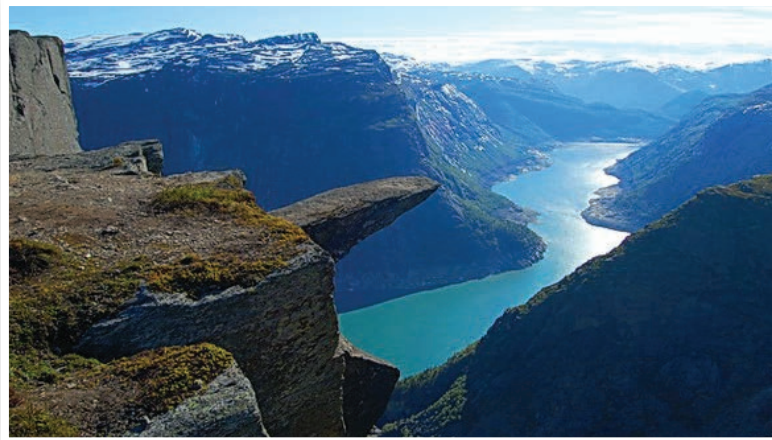
Язык Троля (Троллтунга) – це величезний кам'яний виступ висотою 800 метрів над озером Рінгедалсватнет, неподалік якого розташоване місто Оддо.

Зовні виступ схожий на величезний висушений язик, звідси й така незвичайна назва – Trolltunga.

Дістатися до місця можна за допомогою підйомника. Ви опинитеся на горі Сьєггедаль, де вам відкриється воістину приголомшливий і незабутній пейзаж, що назавжди залишиться у пам'яті.

Люсе-фіорд

У норвезькому регіоні Вестланн поблизу Стангера в фюльке Ругаланн знаходиться унікальний, оспіваний Віктором Гюго, неповторний Люсе-фіорд. Це найвідоміший туристичний об'єкт Норвегії. Довжина його – 42 кілометри, глибина до 422 метрів, фактично це тріщина в земній корі, гігантський розлом, що виник в результаті руху тектонічних плит каледонського геологічного періоду.

Це лише мала частина того, що обов'язково потрібно побачити своїми очима.

Шанують місцеві жителі пам'ятники культури й побуту. Ви можете відвідати музей консервів, складовну фабрику, маяк Кракенес, музей торфу, музей промислових робітників, клуб-музей Білого Ведмеда, ботанічний сад Рінгве, норвезький музей фольклору, музей під відкритим небом Майхауген, музей Мунка (відомого норвезького художника-графіка), Норвезький олімпійський музей, залізничний музей, мости (кожен зі своєю історією) і ще велику кількість визначних місць.

Цікавим стане відвідування містечка Рерус. Історичний центр міста Рерус увійшов до списку всесвітньої спадщини ЮНЕСКО в 1980 році. Він повністю збудований із дерева, а в неповторній архітектурі відображено відлуння багатьох епох. Це є яскравим зразком дерев'яного зодчества, розташованого на висоті 600 метрів над рівнем моря. Шахтарське містечко практично повністю зберігає свою первинну структуру від планування вулиць, закладених у XVII столітті, до дерев'яних будинків, побудованих у XVIII-XIX століттях.

Йотунхейм

У південній Норвегії, в горах Йотунхейм, (раніше їх гордо іменували «Горами гігантів») в околицях Ліллекхаммера знаходиться національний парк з однойменною назвою Йотунхейм. Свою назву гори отримали в 1862 році від норвезького поета Осмунна Вінье, який взяв ім'я з німецької та скандинавської міфології. Йотунхейм – один з дев'яти легендарних світів скандинавів, світ велетнів.

Провінція Нурланд

Нурланд – одна з 19 провінцій Норвегії.

Площа – 38,463 кв.км.

Чисельність населення – 237000.

Основою промисловості є рибальство, сільське господарство, торгівля й комерція.

Берегова лінія Нурланда вважається найкрасивішою в світі!

Столиця Нурланда – місто Будо.

У цьому місті – кінцева станція норвезької залізниці, аеропорт, цікавий музей авіації і єдиний в Норвегії клуб із захисту орлів.

Почесним членом №1 цього клубу є сам Король Гаральд V.

Будо відоме як місто морського орла. Нідє у світі немає такої кількості цієї магічної птиці, як тут. Орел зображений на гербі міста. Щодня цей

величний птах ширяє високо в небесах над містом або розташовується на вершинах островів недалеко від Будо. Асоціація морського орла – це особливий клуб, метою якого є захист морського орла та інформування публіки про цю горду птицю.

Стати членом клубу може тільки той, хто дійсно побував у Будо і бачив морського орла в природному середовищі. Отримати сертифікат про членство можна в офісі Destinasjon Bodo на центральному терміналі або в центрі норвезької авіації.

За 33 км від м. Будо знаходиться вир Зальтстромен – фантастичний феномен природи!

Визнаний як найсильніший потік, схильний до дії припливів і відпливів, він чарує гостей та

місцевих жителів уже більше десяти тисяч років.

Вир розташувався між фіордами Skjerstadfjord і Saltenfjord, кожні 6:00 природа показує свою міць, демонструючи справжній спектакль. Часом його загальна площа сягає 10 метрів у діаметрі і 4-5 метрів у глибину.

Вир славиться кількістю риби, що живе поблизу, включаючи тріску, сайду, зубатку і палтуса. Світовий рекорд з улову сайди вагою 22,7 кг був встановлений саме тут! Щоб порибалити в цих місцях, можна орендувати спорядження й човен або відправитися разом з групою туристів кораблем на глибоководну риболовлю.

У місті Буде також розташований Університет Нурланда, про який більш детально написано в розділі «Освіта».

Норвезці про Норвегію

Ліл Хільде Кальдагер

Радник, університет Нурланда:

“Норвегія довга країна (якщо її перевернути на мапі, то верхня частина сягне півдня Італії), має надзвичайно різноманітний клімат, чисте повітря, 4 пори року, мінливу погоду. Існує

велика різниця між північчю та півднем країни. Однак ми не скаржимося на літо, коли температура може сягнути навіть 20-30 градусів за Цельсієм, тоді ми купаємося у морі (16-22 C).

Полярна ніч (без сонячного світла) взимку і полярний день влітку (світло 24 год.на добу). У Буді, що розташована не прибіл. 125 км за полярним колом,

це триває один місяць влітку та зимку. У Шпіцбергені (Шпіцберген) – 3 місяці.

- Красиві пейзажі – гори, фіорди

- Зимовий сезон – катання на лижах (бігові та гірські). «Норвезці народжуються з лижами на ногах».

- Дорога країна, щоб тут жити.

- Хороші зарплати, але люди живуть у кредит (будинки, школа, авто), ми платимо 30% податку від доходу (безкоштовні школи, безкоштовні лікарні та соціальні послуги). Добре заробляю, але не вважаю себе заможною людиною.

- Багато морепродуктів, ягоди, гриби, полювання. Усе, що ви вполювали та зібрали, є безкоштовним.

- Норвезці мало знають про Україну.”

Борд Міхальсен

Старший радник, університет Нурланда:

“П’ять речей, які ви повинні знати про Норвегію

1. Спільнота будується на довірі. Ми віримо й довіряємо один одному. Це забезпечує безпеку й

хорошу атмосферу, і це дуже ефективно й вигідно!

2. Ми поєднуємо відкриту ринкову економіку з соціальною безпекою, ви-

сокий рівень соціальної рівності та прав робітників.

3. У нас є величезні природні ресурси, такі як морепродукти, нафта і газ, корисні копалини та гідроенергетика.

4. Ключовим фактором успіху є знання.

5. І, звичайно, природа: Фіорди, гори, красиві міста й села; полярна зима і північне сяйво (Aurora Borealis), літні вогні.”

Даніель Фертофт

Партнер, керуючий директор Siga Group:

“Норвегія дуже маленька країна за кількістю населення. Вона розтягнута вздовж усієї території, тому тут є багато чого подивитися.

Друга особливість – люди історично жили ізольовано один від одного, тобто поселення мало спілкувалися між собою. Цим обумовлена велика кількість мовних відмінностей (особливості вимови). Однак, усі вважають Норвегію єдиною країною. Мені здається, це позитивний досвід, на який варто звернути увагу Україні.

Норвегія завжди відрізнялася рівністю між людьми. Принаймні, після Другої Світової війни. Зараз ми спостерігаємо тенденцію до збільшення різниці між людьми в економічному аспекті. Деякі вважають, що це добре, інші – ні. На підтвердження соціальних засад можна навести давню норвезьку традицію проведення суботників, коли збираються всі разом заради

спільної справи. Ця традиція живе і зараз, але вже менше, ніж у минулі часи. Вважаю, що цю традицію треба відродити: без суботників на вулицях – бардак!

Про переваги життя в Норвегії: напевно, найважливіше те, що в нас усе більш-менш працює так, як воно має працювати. Немає збоїв, які можна помітити в багатьох країнах. Поїзд іде, державні послуги працюють, система соціального страхування працює. Не потрібно особливо турбуватися щодо пенсії або захисту в разі хвороби.

Щодо робочих питань, то важливо відзначити, що у нас отримують завдання, у порівнянні з іншими країнами, від нас очікують самостійно приймати рішення за планом і вчасно, без зайвої метушні, дзвінків та погоджень. Це я теж вважаю перевагою.

Норвегія – красива. Західна частина країни краща за східну, особливо коли погода гарна. Але це буває не завжди. Ми північна країна.”

Зигмунд Екгоуген

Керуючий директор Норвезько-української торгово-промислової палати:

“Я не найкращий кандидат для опитування, адже я прожив у Києві 5 років. З того, що я мав можливість спостерігати в Україні – це ті людські ресурси, які ви маєте,

високий рівень освіти та мотивації в людей. Живучи в Україні, я бачив людей,

які працюють важко, а коли повернувся до Норвегії, то побачив, що люди йдуть з роботи о 15 годині. Українці добре освічені, але працюють занадто багато. Ви маєте право піти додому, коли ваш начальник усе ще на роботі. Це – те, що ми розповідаємо норвежцям про українців. У вас багато корисних копалин, навіть якщо зараз ви не контролюєте вугілля,

ви все одно маєте достатньо його. Сфера сільського господарства теж мала би викликати інтерес у норвежців.

Коли я був заступником CEO компанії «Київстар», норвежці та українці були бізнес-партнерами, ми завжди намагалися дійти консенсусу, однак в Україні ми мали казати людям, що робити. Принаймні 5 років тому ми повинні були це

робити, можливо, зараз ситуація змінилася. Українці боялися брати ініціативу в свої руки, оскільки розуміли, що якщо вони зроблять помилку, то винним буде начальник, а не вони. Але вкрай важливо навчитися брати ініціативу та відповідальність. Якщо ви хочете працювати з норвежцями, ви маєте бути більш активними.”

Адне Мідтлін

Голова Clean Metal Processes:

“Коли говорять про Норвегію, завжди в розмові фігурують фіорди і, звичайно, гори. Вони навіть чимось схожі на українські Карпати. У бізнес сфері норвежці почуваються незалежними та вільними у прийнятті рішень. Працюючи в Норвегії, ви можете протягом тривалого часу не знати, хто ваш начальник. Свобода у прийнятті рішень має як позитивний, так і негативний бік. Позитивний – норвежці є більш ініціативними.

У Норвегії ви можете побачити один будинок чи декілька у найнеочікуваніших місцях: на верхівках гір, в інших місцях, де б ви ніколи не сподівалися побачити людину.

Про патріотизм норвежців: Норвегія відносно молода країна, повну незалежність вона отримала в 1905 році. Ми все ще вчимося бути норвежцями, на відміну від Шведів, які мають довгу історію. У нас ніколи не було відкритих сепаратистських настроїв. Хіба що інколи на півночі, у регіонах, які населяють корінні норвезькі народи.”

Ларс Петтер Лунден

Партнер, Sigma Group:

“Норвежцям рідко кажуть, що робити. Зазвичай підказують, на які аспекти варто звернути більше уваги. Ви ніколи не отримаєте детального плану, де по кроках

розписано, що ви повинні зробити. У перший робочий день ви радше всього отримаєте роздруківку зі службовими обов'язками, саме цього очікуватиме від вас керівництво. Далі – лише ваша ініціатива щодо кроків їх подальшої імплементації.”

Представники Університету Нурланд – партнери Проекту «Україна – Норвегія»

Фрудо Меллемвік

Директор Центру ділового співробітництва у північних регіонах, Вища школа бізнесу у м.Будо, Університет Нурланда:

Фрудо Меллемвік, доктор економічних наук, автор численних книг та статей у сфері бухгалтерського обліку, менеджменту, управління, освіти та досліджень північних регіонів. Пан Меллемвік має великий досвід викладання у вишах Європи та США та є Почесним доктором та Почесним професором низки університетів.

Протягом 10-ти років Фрудо Меллемвік очолював Університетський коледж у м. Будо (Університет Нурланда). Він був також головою правління ради уні-

верситету. На сьогодні пан Меллемвік є членом ради Європейської Асоціації Бухгалтерів, Порівняльного Міжнародного Урядового Бухгалтерського Дослідження та Центру Логістики Північних Регіонів. Він також входить до складу членів правління українсько-норвезької торгово-промислової палати та російсько-норвезької торгово-промислової палати, дослідницької програми Petrosam 2. Пан Меллемвік також був членом декількох комітетів при міністерствах та при норвезькому урядовому експертному комітеті північних регіонів.

3 21 грудня 2013 р. – академік Академії наук вищої освіти України.

Анатолій Бурмістров

Професор, Вища школа бізнесу у м. Будо, Університет Нурланда:

Анатолій Бурмістров обіймає посаду професора та завідуючого кафедрою менеджменту, контролю та бухгалтерського обліку Вищої

школи бізнесу у м. Будо. Він також є керівником проекту в Центрі ділового співробітництва у Північних регіонах та координатором спільних магістерських програм з енергетичного менеджменту з МГІМО (Москва) та стійкого управління (Архан-

гельський Державний Технічний Університет, Балтійський Державний Технічний Університет (Санкт-Петербург), Мурманський Державний Технічний Університет, Тюменський Державний Університет, Ухтинський Державний Технічний Університет, Київський національний університет). Пан Бурмістров є магістром у галузі космічних технологій (Балтійський Державний Технічний Університет), MBA (Вища школа бізнесу в м. Будо) та має ступінь доктора у Норвезькій Школі Економіки та

Бізнес Адміністрування (Норвегія).

З-поміж численних наукових інтересів пана Бурмістрова є менеджмент, контроль та бухгалтерський облік великих підприємств, а також корпорацій, центрального та місцевих урядів. Анатолій Бурмістров є також членом національних та міжнародних спільнот (Beyond Budgeting Research Group, Comparative International Government Accounting Research (CIGAR), the North-Western University Alliance та ін.)

Бьорн Олсен

Декан Вищої школи бізнесу у м. Будо, Університет Нурланда:

Професор Бьорн Олсен є деканом Вищої школи бізнесу у м.Будо, Університет Нурланда та

фахівцем у сфері менеджменту та організації.

Пол Педерсен

Ректор університету Нурланда:

Пол Педерсен є першим ректором університету Нурланда та перебуватиме на цій посаді до 15 липня 2015 року. З 2007 – по липень 2011 року пан Педерсен був ректором Університетського коледжу у м.Будо. Пол Педерсен

є доктором економічних наук (1987) та доктором політичних наук (1997) університету Осло. До призначення ректором пан Педерсен працював деканом та викладачем у Вищій школі бізнесу в м. Будо.

Стосунки України та Норвегії

Норвегія визнала незалежність України 24 грудня 1991 р. Дипломатичні відносини між Україною й Королівством Норвегія встановлені 5 лютого 1992 р. Цього ж року в Києві було відкрито Посольство Королівства Норвегія в Україні. З часу відкриття, Послами Норвегії в Україні були:

- 1992 р. – 1997 р. – Ойвінд Нордслеттен
- 1997 р. – 2001 р. – Андрес Хельсет
- 2001 р. – 2006 р. – Йостейн Бернхардсен
- 2006 р. – 2011 р. – Олав Берстад
- 2011 р. – до сьогодні – Йон Ельведал
- Фредріксен

У жовтні 2001 р. у м. Осло було відкрито Дипломатичне представництво України у Королівстві Норвегія. У вересні 2004 р. свою повномасштабну діяльність розпочало Посольство України в Норвегії.

У різні роки Послами України в Королівстві Норвегія з 2004 року були:

- вересень 2004 р. – травень 2008 р. – Сагач Ігор Михайлович.
- травень 2008 р. – травень 2011 р. – Цвєтков Олександр Глібович
- травень 2011 р. – лютий 2012 р. – Пантус Віталій Васильович (2011–2012) т.п
- лютий 2012 р. — червень 2014 р. – Оніщенко Юрій Володимирович
- червень 2014 – до сьогодні – Грабовецький Олег Васильович т.п

Політичний діалог підтримується також у формі регулярних двосторонніх консультацій на рівні МЗС обох держав, започаткованих у 2002 р. У березні 2012 р. відбувся робочий візит до м.Осло заступника Міністра – керівника апарату МЗС України П.Клімкіна для участі у семінарі з нагоди 20-річчя встановлення дипломатичних відносин між Україною та Королівством Норвегія, а також з метою проведення двосторонніх політичних консультацій з МЗС Норвегії.

МЗС Норвегії привітало український народ з демократичними та вільними виборами Президента України 25 травня 2014 р., що відображають волевиявлення українського народу. 25 червня 2014 р. у м.Київ пройшла зустріч заступника Міністра – керівника апарату А.В.Олефірова з Державним секретарем МЗС Норвегії Бордом Гладом Педерсеном.

Позитивно було відзначено проведення позачергових виборів народних депутатів України в жовтні 2014 р. Норвезька сторона підтримує зусилля українського уряду, спрямовані на проведення реформ у нашій державі, в. т.ч. збільшивши в чотири рази щорічну фінансову допомогу Україні до 30 млн. дол. США.

У рамках візиту до України 18 листопада 2014 р. Прем'єр-міністр Королівства Норвегія Е.Солберг була прийнята Президентом України П.Порошенком, Прем'єр-міністром А.Яценюком та Головою Верховної Ради О.Турчиновим. Окрема зустріч відбулася з внутрішньо переміщеними особами з АРК та Донецька і мером Києва В.Кличком. Крім того, відбулися українсько-норвезький бізнес-форум та низка консультацій. Ключовою подією візиту стало підписання ряду важливих двосторонніх документів, зокрема Угоди між Урядом України та Урядом Королівства Норвегія стосовно підтримки державного бюджету.

Адреса посольства України у Королівстві Норвегія:

Арбінс гате 4, 0253 Осло, Норвегія
(Інформація з сайту Посольства України
у Королівстві Норвегія).

Адреса посольства Королівства Норвегія в Україні:

вул. Стрілецька, 15, Київ, Україна, 01901

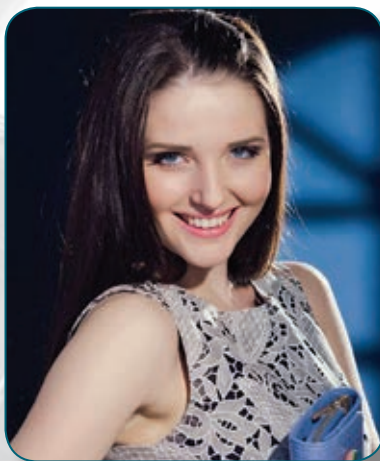
Матеріали підготовлено:

Філіна Ольга

pr@ifsa.kiev.ua

Козаченко Яна

yik@ifsa.kiev.ua

Матеріали взято з сайту посольства України у Норвегії.

Детальну інформацію щодо Проекту «Україна – Норвегія»
ви можете отримати на сайті Міжнародного Фонду Соціальної Адаптації
www.ifsa.kiev.ua

www.ifsa.kiev.ua
www.hhb.no